

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Štěpán Bouda

**Klimatický aktivismus: identita, životní styl a cíle mladých členů protestních
klimatických hnutí**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce: RNDr. Bohumil Frantál, Ph.D.

Olomouc 2024

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo):	Štěpán BOUDA (R210238)
Studijní obor:	Geografie pro vzdělávání
Název práce:	Klimatický aktivismus: identita, životní styl a cíle mladých členů protestních klimatických hnutí
Title of thesis:	Climate activism: identity, lifestyles and goals of young members of climate protest movements
Vedoucí práce:	RNDr. Bohumil Frantál, Ph.D.
Rozsah práce:	60 stran, 1 vázaná příloha

Abstrakt:

Tato bakalářská práce se zabývá klimatickým aktivismem se zaměřením na faktory ovlivňující životní styl, motivaci a formování identity mladých aktivistů. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. První z nich se věnuje problematice environmentálního aktivismu, historii a aktuálnímu stavu klimatických hnutí v České republice. Druhá část bakalářské práce se zabývá výzkumem a analýzou dat získaných z dotazníku, na který odpovědělo celkem 251 respondentů. Práce je založena na informacích získaných z knižních a internetových zdrojů. Závěrem jsou stručně shrnuty hlavní zjištění z výzkumu.

Klíčová slova: klimatický aktivismus, environmentální hnutí, vnímání aktivismu, identita, motivace, životní styl

Abstract:

This bachelor's thesis deals with climate activism focusing on factors affecting the lifestyle, motivation and identity formation of young activists. The work is divided into two main parts. The first of them deals with the issue of environmental activism, the history and current state of climate movements in the Czech Republic. The second part of the bachelor's thesis is devoted to research and analysis of data obtained from the questionnaire, which was answered by a total of 251 respondents. The work is based on information obtained from book and internet sources. In conclusion, the main findings from the research are briefly summarized.

Keywords:

climate activism, environmental movement, perception
of activism, identity, motivation, lifestyle

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci s názvem Klimatický aktivismus: identita, životní styl a cíle mladých členů protestních klimatických hnutí zpracoval samostatně pod vedením RNDr. Bohumila Frantála, Ph.D. a všechny použité materiály a zdroje jsem řádně uvedl v seznamu citované literatury.

V Olomouci dne .....

.....

Štěpán Bouda

Chtěl bych poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce RNDr. Bohumilu Frantálovi, Ph.D. za jeho ochotu, užitečné rady a připomínky. Poděkovat chci také všem respondentům dotazníkového šetření, jejichž odpovědi jsou klíčovým prvkem této práce. Veliké díky patří také mé rodině a přátelům za podporu, rady a motivaci.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Štěpán BOUDA
Osobní číslo: R210238
Studijní program: B0114A330002 Geografie pro vzdělávání
Téma práce: Klimatický aktivismus: identita, životní styl a cíle mladých členů protestních klimatických hnutí
Zadávající katedra: Katedra geografie

Zásady pro vypracování

Bakalářská práce se bude z perspektivy kulturní geografie zabývat problematikou tzv. klimatického aktivismu se zaměřením na dnešní mladou generaci. Bude zmapována historie environmentálního aktivismu a environmentálních hnutí na území České republiky a bude analyzován současný stav a aktivity organizací, platforem a skupin v rámci tzv. klimatického hnutí a hlavní rozdíly či specifika v porovnání s jinými zeměmi Evropy. Následně budou zkoumány faktory ovlivňující formování identity, životní styl a cíle mladých lidí aktivně se angažujících v protestních klimatických hnutích. Pro tento účel bude využito metody řízených rozhovorů, případně dotazníkového šetření.

Rozsah pracovní zprávy: 5 000 – 8 000 slov
Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

Boulianne, S., & Ohme, J. (2022). Pathways to environmental activism in four countries: social media, environmental concern, and political efficacy. *Journal of Youth Studies*, 25(6), 771-792.
Brügger, A., Gubler, M., Steentjes, K., & Capstick, S. B. (2020). Social identity and risk perception explain participation in the Swiss youth climate strikes. *Sustainability*, 12(24), 10605.
Collins, R. (2021). Great games and keeping it cool: new political, social and cultural geographies of young people's environmental activism. *Children's Geographies*, 19(3), 332-338.
Hadden, J. (2014). Explaining variation in transnational climate change activism: The role of inter-movement spillover. *Global Environmental Politics*, 14(2), 7-25.
Huttunen, J., & Albrecht, E. (2021). The framing of environmental citizenship and youth participation in the Fridays for Future Movement in Finland. *Fennia*, 199(1), 44-60.
Martiskainen, M., Axon, S., Sovacool, B. K., Sareen, S., Del Rio, D. F., & Axon, K. (2020). Contextualizing climate justice activism: Knowledge, emotions, motivations, and actions among climate strikers in six cities. *Global Environmental Change*, 65, 102180.
Novák, A. (2017). *Tmavozelený svět: Radikálně ekologické aktivity v ČR po roce 1989*. Praha, Slon.

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Bohumil Frantál, Ph.D.
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: 27. března 2023
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2024

L.S.

---

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

---

doc. Mgr. Pavel Klapka, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 27. března 2023

Obsah

1. Úvod	9
1.1. Cíle a výzkumné otázky	9
1.2. Metody a techniky výzkumu	10
2. Teoretický rámec problematiky	12
2.1. Úvod do problematiky klimatického aktivismu	12
2.2. Historie environmentálního aktivismu v České republice.....	12
2.3. Klimatická hnutí a organizace v České republice	13
2.4. Srovnání České republiky s okolními zeměmi	16
2.5. Zahraniční studie	19
3. Empirická část	24
3.1. Vnímání aktivismu	24
3.1.1. Komunikace.....	24
3.1.2. Média a informovanost.....	25
3.1.3. Vnímání aktivismu jako extrémistických akcí	29
3.2. Faktory ovlivňující formování identity mladých aktivistů.....	32
3.2.1. Rodinné a kulturní vlivy	32
3.2.2. Vzdělání a socioekonomické faktory	34
3.2.3. Pocit ohrožení environmentálními riziky a environmentální úzkost.....	37
3.3. Životní styl mladých klimatických aktivistů	40
3.3.1. Změny v životním stylu spojené s aktivismem	40
3.3.2. Aktivity spojené s environmentálním aktivismem	43
3.4. Cíle a motivace aktivistů klimatických hnutí	50
4. Diskuse a závěr	53
5. Summary.....	56
6. Zdroje a literatura	57
Přílohy	61

1. Úvod

Klimatický aktivismus se stal v posledních letech jedním z nejpalčivějších a nejdiskutovanějších témat současné společnosti. Narůstající obavy z dopadů klimatických změn na životní prostředí, společnost a budoucnost lidstva vedly k formování rozsáhlých protestních hnutí, v nichž mladí lidé hrají klíčovou roli.

Environmentální problémy jsou často diskutovaná témata na sociálních sítích a internetových médiích, přičemž názory na aktivismus v oblasti ochrany klimatu se pohybují od pozitivních ohlasů a obdivu až po kritické pohledy a odsuzování, které na první pohled převažují. Hnacím motivem této práce bylo zjistit, zda tyto postoje sdílí specifická skupina lidí nebo širší společnost, jaké názory mají samotní aktivisté na akce a činnosti, které neaktivisté kritizují a odsuzují, a jak aktivisté vnímají přístup veřejnosti k řešení klimatických problémů.

1.1. Cíle a výzkumné otázky

Bakalářská práce se zabývá environmentálním aktivismem z pohledu kulturní geografie a jeho vztahem k dnešní mladé generaci. V teoretické části je zkoumána historie a vývoj environmentálního aktivismu v České republice a zanalyzován současný stav a aktivity organizací zapojených do klimatického hnutí. Dále jsou zanalyzovány rozdíly klimatického aktivismu v České republice v porovnání s okolními evropskými zeměmi.

V empirické části se práce pokusí odpovědět na následující výzkumné otázky:

- Jaké faktory ovlivňují formování identity mladých aktivistů v klimatických hnutích?
- Jaký vliv mají kulturní faktory (rodinné zázemí, bydliště, studium) na zapojení mladých lidí do klimatického aktivismu?
- Jak podpora komunity a sítě aktivistů ovlivňuje zapojení mladých lidí v klimatickém aktivismu?
- Jak souvisí pociťování environmentální úzkosti s angažovaností mladých lidí v klimatickém aktivismu?
- Jaké jsou dopady osobních zkušeností s nepříznivými klimatickými událostmi na angažovanost v klimatickém aktivismu?
- Jaké změny v životním stylu jsou spojeny s aktivismem v oblasti klimatu mezi mladou generací?
- Jaké jsou hlavní cíle a motivace mladých aktivistů v rámci protestních klimatických hnutí?
- Jak neaktivisté vnímají aktivistická hnutí?

1.2. Metody a techniky výzkumu

Průzkum byl proveden za pomoci rozsáhlého elektronického dotazníku, vytvořeného v aplikaci Google Forms. Skládal se z 37 otázek, a byl rozdělen do 5 částí. První část obsahovala nejzásadnější otázku, tedy zda respondent je nebo byl členem klimatických hnutí, a podle odpovědí byla výsledná data rozdělena na skupinu aktivistů a neaktivistů. Dále se první část věnovala praktikování aktivit, mající vliv na životní prostředí a účast v aktivitách spojených s environmentálním aktivismem. Druhá část byla přístupná pouze respondentům, kteří zodpověděli, že jsou nebo byli členy klimatických hnutí, a zaměřovala se na motivaci a cíle aktivistů. Třetí část se věnovala vnímání činností spojené s aktivismem. Čtvrtá část byla zaměřena na osobní zkušenosti s environmentálními riziky, vnímání médií a návrhy na změny ve strategiích a přístupu klimatických hnutí. Poslední pátá část byla věnována demografickým údajům. Odpovědi polouzavřených a některých otevřených otázek byly generalizovány a zařazeny do kategorií. Data byla zpracovávána v tabulkovém procesoru Microsoft Excel a vizualizována formou grafů, k nimž byly formulovány relevantní závěry. Sběr dat probíhal od 1. do 28. dubna 2024.

Pro získání respondentů z řad aktivistů byla oslovena klimatická hnutí prostřednictvím e-mailu a sociálních sítí. Bylo zkontaktováno dvacet sedm organizací, z nichž odpovědělo šest a celkově bylo získáno 61 respondentů z řad aktivistů. Pro získání dat od neaktivistů byl rozšířen dotazník mezi spolužáky, přátele a známé, ale hlavní pozornost byla směřována na streamovací platformu Twitch. Vzhledem k rostoucímu zájmu na této platformě o politická témata a zprávy o dění ve světě, bylo možno předpokládat, že diváci předních českých streamerů jsou také v různých mírách informováni o environmentálních problémech a klimatické krizi. Během živých vysílání byli tito streameři, kteří mají průměrně několik stovek sledujících, požádáni o rozšíření dotazníku mezi své diváky. Nakonec se podařilo získat odpovědi od 190 neaktivistů.

Pro získání sekundárních dat prostřednictvím rozhovorů se podařilo domluvit pouze se s třemi aktivisty. Naštěstí v otevřených otázkách v dotazníku, byli aktivisté velice sdílní a někteří se dlouze rozepisovali o svých názorech a postojích. Během rozhovorů tak byly zvoleny otázky dost podobné, místy totožné jako v dotazníku, a sloužili tak především k utvrzení názorů a postojů, které již byli pozorovány v dotazníku.

Tab 1. Věk respondentů (neaktivisté)

Věk	Počet respondentů
17 a méně	14
18-24	94
25-29	29
30-34	24
35-39	12
40 a více	9
Neuvedeno	8
Celkem	190

Zdroj: vlastní výzkum

Tab 2. Věk respondentů (aktivisté)

Věk	Počet respondentů
17 a méně	10
18-24	20
25-29	12
30-34	6
35-39	6
40 a více	7
Celkem	61

Zdroj: vlastní výzkum

Tab 3. Pohlaví respondentů (neaktivisté)

Pohlaví	Počet respondentů
Muž	152
Žena	38
Celkem	190

Zdroj: vlastní výzkum

Tab 4. Pohlaví respondentů (aktivisté)

Pohlaví	Počet respondentů
Muž	24
Žena	37
Celkem	61

Zdroj: vlastní výzkum

K výzkumu je důležité podotknout, že se jednalo spíše o neformální průzkum prostřednictvím ankety, nikoli o systematický vědecký výzkum s reprezentativním výběrem. Mimo členy aktivistických hnutí byli největší oslovenou skupinou diváci platformy Twitch, tvořené především muži. S tímto omezením je důležité brát v úvahu, že získané výsledky nelze obecně aplikovat na celou populaci. S ohledem na relativně malý počet respondentů a jejich nevyvážené zastoupení není vhodné provádět hlubší statistické analýzy, jako je výpočet korelačních koeficientů či stanovení hladin významnosti, jelikož by tyto analýzy mohly vést ke zkresleným či nepřesným závěrům. Tento průzkum spíše poskytuje kvalitativní a popisné poznatky o názorech a postojích vybraných skupin lidí k tématům environmentálních problémů a aktivismu.

2. Teoretický rámec problematiky

2.1. Úvod do problematiky klimatického aktivismu

„Environmentální aktivismus“ je cílevědomé a usilovné zapojení do kolektivního chování s cílem zachovat nebo zlepšit kvalitu životního prostředí, zvýšit povědomí veřejnosti o otázkách životního prostředí (Seguin, Pelletier, & Hunsley, 1998; Castiglione 2020) a usilování o sociální a institucionální změny. To zahrnuje chování, jako jsou veřejné protesty, shromáždění, petice, vzdělávání veřejnosti, lobbování vlády a korporací, zapojení se na konzervačních nebo obnovovacích pracích, kontaktování veřejných představitelů (Alisat & Riemer, 2015; Barkan, 2004; Fielding, McDonald, & Louis, 2008; Roser-Renouf, Maibach, Leiserowitz, & Zhao, 2014; Seguin, Pelletier, & Hunsley, 1998; Castiglione 2020).

Environmentální hnutí v západní Evropě a Severní Americe patří od sedmdesátých let 20. století mezi významné sociální aktéry. Podařilo se otázky ochrany životního prostředí a vztahu společnosti k přírodě zpolitizovat, tedy prosadit je do veřejné sféry a rozhodovacích procesů. V tomto procesu, kdy environmentální hnutí a organizace upozorňovaly na problémy a snažily se o jejich legitimizaci, používaly vedle klasických strategií, jako je lobbování, i nekonvenční politická jednání, jako jsou demonstrace, blokády apod. Význačným typem v tomto repertoáru jednání byla přímá akce (Macnaghtem & Urry 1998; Doherty 2002; Doherty, Plows & Wall 2003; Graeber 2009, Novák 2013).

2.2. Historie environmentálního aktivismu v České republice

Environmentální hnutí se od svého vzniku v 60. a 70. letech 20. století stalo významným sociálním činitelem. Jeho vliv sahá nejen do Západní Evropy a Severní Ameriky, kde začalo, ale postupně se rozšířilo i do ostatních částí světa (Guha 1999, Novák 2017).

Před rokem 1989 v Československu neexistovalo moderní politické environmentální hnutí, jak bylo známé ze západního světa. Místo toho se zde objevovaly ochránářské aktivity, jako například činnost Hnutí Brontosaurus nebo Československého svazu ochránců přírody. Tyto aktivity se zaměřovaly spíše na apolitickou ochranu přírody, tzv. "malou ekologii", která zahrnovala například úklid lesů a potoků či krmení lesní zvěře. Existovala také Ekologická sekce Biologické společnosti při Československé akademii věd, ale tato organizace měla převážně uzavřený charakter a skládala se z vědců, nikoliv z aktivistů. Teprve krátce před listopadem 1989 začaly vznikat první ekologické skupiny, ještě neformálně, inspirující se organizacemi jako Greenpeace či Friends of the Earth (Novák 2017).

Po změně režimu v roce 1989 se otevřela možnost pro oficiální a veřejné působení ekologických skupin jako Hnutí Duha, Děti Země a dalších, které přejaly charakter organizací environmentálního hnutí podobný těm v západní Evropě či Spojených státech. Ochrana přírody přestala být pouze apolitickou záležitostí spojenou s uklízením lesů a povolenými aktivitami státní moci. Místo toho se stala stále více politizovanou a získávala politický rozměr, podobně jako v západních zemích před dvaceti lety. Na počátku 90. let se ekologické aktivity přesunuly z lesů do veřejné sféry a začaly se podobat aktivitám na Západě. Zaměřovaly se na podobná témata, jako je jaderná energetika, globální ekologické problémy a kritika konzumního způsobu života, a využívaly i neformálních protestních akcí. I když český environmentalismus nadále zdůrazňoval vysokou míru apolitičnosti a odborného přístupu, nové ekologické skupiny začaly tato témata více politizovat a přijímat agresivnější protestní taktiky, včetně nenásilných blokad (Novák 2017).

V první polovině 90. let byly klíčovými událostmi, které výrazně formovaly české environmentální hnutí, bourání vesnice Libkovice kvůli těžbě uhlí a dostavba jaderné elektrárny Temelín. Tyto události se staly zásadními tématy pro environmentální hnutí, které prostřednictvím nich aktivně zasahovaly do politického dění, formulovaly důležitá stanoviska a získávaly jak stoupence, tak i silné odpůrce ve společnosti. Tato hnutí odmítala jadernou energetiku, protestovala proti bourání vesnic pro uhelné doly, kritizovala podporu automobilismu a konzumní životní styl. Jejich protesty, happeningy a blokády často vedly k označení těchto organizací a aktivistů jako radikálně ekologických nebo dokonce teroristických extremistů. V roce 1995 byly některé z těchto organizací zařazeny na seznam extremistických skupin Ministerstva vnitra. V druhé polovině 90. let se environmentální organizace stále méně spoléhaly na protestní strategie a více se zaměřovaly na lobbování, poskytování odborných znalostí a účast ve správních procesech, čímž svou činnost stále více profesionalizovaly a institucionalizovaly. Po roce 1999 tak nekonvenční protestní akce prakticky ustaly (Novák 2017).

2.3. Klimatická hnutí a organizace v České republice

Hnutí Extinction Rebellion (dále XR) působí v České republice od roku 2019. XR je mezinárodní, nenásilné hnutí, zaměřující se na sociální a environmentální témata. Dle něj je nutno rychle a důsledně řešit klimatickou a ekologickou krizi, aby i další generace mohly na této planetě žít, a usilují tak dostat tuto problematiku do veřejného prostoru a donutit státní, ale i jiné aktéry k činu. K dosažení vytyčených cílů XR používá strategii občanské neposlušnosti a přímé akce (Extinction Rebellion, 2024).

XR vyzývá vládu, aby otevřeně informovala veřejnost o závažnosti situace ohledně klimatické změny a přijala potřebné legislativní změny k dosažení uhlíkové neutrality do roku 2025. Současně žádá, aby spolu s médií sdělovala naléhavost změn a poskytovala jasné směrnice pro jednotlivce, komunity a firmy. Dále zdůrazňuje potřebu mezinárodní spolupráce k omezení nadměrného využívání obnovitelných zdrojů a udržení globální ekonomiky v souladu s udržitelným rozvojem (Extinction Rebellion, 2024).

XR žádá vytvoření občanského shromáždění, které by dohlíželo na provádění změn a zabezpečovalo demokratické řešení krize. Tento přístup zdůrazňuje nedostatek důvěry ve vládní instituce a snahu o vytvoření efektivního demokratického mechanismu pro řešení aktuálních výzev (Extinction Rebellion, 2024).

Hnutí DUHA, česká odnož mezinárodní organizace Friends of the Earth (dále FoE), bylo založeno v roce 1989. Jeho hlavní zaměření zahrnuje oblasti jako energetika, ochrana přírodních parků, ovzduší a odpady. Snaží se například zvýšit recyklaci a snížit skládkování a spalování odpadu, bojuje za redukci emisí uhelných elektráren, které dodávají energii do zahraničí, a podporuje vhodné zalesňování (Umíme poradit, 2022).

Hnutí DUHA jako člen mezinárodního sdružení FoE uplatňuje strategie, pravidla, priority a pracovní metody, které jsou v souladu se strukturou a fungováním celé organizace FoE. Klíčovými prostředky k dosažení svých cílů jsou kampaně a další nástroje, které na ně navazují. Vedle toho se zabývá osvětovou, informační, vzdělávací a vědeckou činností, publikováním odborných materiálů a účastí ve správních procesech týkajících se ochrany přírody a krajiny (Hnutí DUHA, 2016).

Greenpeace je mezinárodní organizace, která působí ve více než 50 zemích po celém světě, zahrnující Ameriku, Evropu, Asii a Pacifik. Od roku 1971 Greenpeace aktivně bojuje proti poškozování životního prostředí. Vše začalo malou lodí s dobrovolníky a novináři, kteří se vydali na Amčitku v severní Aljašce, aby protestovali proti podzemním jaderným testům prováděným vládou Spojených států amerických (Greenpeace, 2019).

Československá pobočka Greenpeace byla oficiálně založena v roce 1991, a po rozdělení Československa se i organizace rozdělila na českou a slovenskou část. Významnou událostí v historii českého Greenpeace byla snaha o záchranu vesnice Libkovice před jejím zničením kvůli těžbě uhlí. Po příjezdu na místo aktivisté zjistili, že mnoho lidí už bylo vystěhováno a domy zbořeny. Snažili se zachránit alespoň kostel, kolem kterého vytvořili blokádu proti

těžebními bagry. Aktivisté vyjednávali s úřady i těžaři a snažili se upozornit veřejnost na problém. Přestože blokáda trvala tři měsíce a těžaři změnili svou taktiku, nakonec se nedokázalo zabránit zničení vesnice. Nicméně tato událost ukázala hrozbu, kterou těžba uhlí představuje pro další obce, a podnítila opatření k ochraně dalších ohrožených oblastí. Nakonec se na místě Libkovic těžba nikdy neuskutečnila (Greenpeace Česká republika, 2021).

Kromě Libkovic je Greenpeace v České republice známý svými kampaněmi o odporu proti dostavbě jaderné elektrárny Temelín, čištění řeky Labe, boje proti toxickým hračkám z PVC, podpory rozvoje solární energie a protestů proti uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí. Dále se angažuje v mezinárodních kampaních Greenpeace, například v protestech proti testování atomových zbraní nebo v ochraně pralesů a velryb. Greenpeace v České republice se snaží získat dostatek finančních příznivců, aby byl nezávislý na mezinárodní organizaci Greenpeace (Greenpeace Česká republika, 2021).

V současnosti se Greenpeace v České republice zaměřuje především na boj proti klimatickým změnám. Prioritou je zachování územních limitů těžby hnědého uhlí v severních Čechách a snaha o omezení plastového znečištění a nadměrné výroby plastů. Organizace prosazuje opatření na omezení používání jednorázových plastů a zavádění zálohového systému pro plastové lahve (Greenpeace Česká republika, 2019).

Limity jsme my se prohlašuje za zdola¹ vytvořené občanské hnutí, které vzniklo v roce 2015 jako reakce na vládní návrh překročení limitů těžby hnědého uhlí v Severních Čechách. Jeho hlavním cílem je boj proti těžbě a spalování uhlí, stejně jako proti dalším fosilním palivům. Hnutí zdůrazňuje principy nenásilí, udržitelnosti a ochrany majetku. Jeho strategií je používání přímé akce, blokad, pasivního odporu a občanské neposlušnosti (Limity jsme my, 2019).

Od roku 2022 působí v České republice spolek Poslední generace, který usiluje o přechod k udržitelné mobilitě v souladu s klimatickými závazky Prahy a cíli Pařížské dohody. V březnu 2023 zahájili svou hlavní kampaň nazvanou "30 pro Prahu a Brno", která si klade za cíl prosadit snížení maximální povolené rychlosti v centrálních částech těchto měst na 30 km/h. Kampaň realizují prostřednictvím výzev k úřadům, petičních akcí a protestních shromáždění (Poslední generace, 2023).

---

¹ Hnutí zdola (grassroots) je hnutí, které staví na lidech v dané čtvrti města, oblasti nebo komunitě jako základu politického nebo ekonomického hnutí (Gove, 1961).

2.4. Srovnání České republiky s okolními zeměmi

Evropa se v otázkách klimatického aktivismu rozděluje na severozápadní a východní část. Severozápadní Evropa, zejména země jako Švédsko, má výrazně vyšší úroveň obav z klimatických změn než východní část, například Bulharsko. Zatímco 50 % Švédů považuje klimatické změny za nejdůležitější problém světa, pouze 10 % Bulharů s tímto názorem souhlasí. Průměr EU je 23 %, což naznačuje geografický rozdíl ve vnímání těchto problémů (Lessenski, 2019).

Tendence ukazují, že obavy z klimatických změn rostou v zemích severozápadní Evropy, například ve Švédsku, kde mezi lety 2011 a 2019 vzrostly z 30 % na 50 %. Naopak ve střední a východní Evropě jsou změny menší nebo dokonce zaznamenávají pokles. Například v Bulharsku klesla míra obav z klimatických změn z 15 % na 10 % (Lessenski, 2019).

Toto geografické rozdělení se odráží i v politických postojích. V zemích střední a východní Evropy se stále více klade důraz na průmysl a zaměstnanost před jinými ohledy. Tyto země jsou stále velmi energeticky náročné a chrání své tradiční průmyslové odvětví. To se také odráží v postojích veřejnosti, kde je obecně menší znepokojení ohledně klimatických změn než na západě Evropy (Lessenski, 2019).

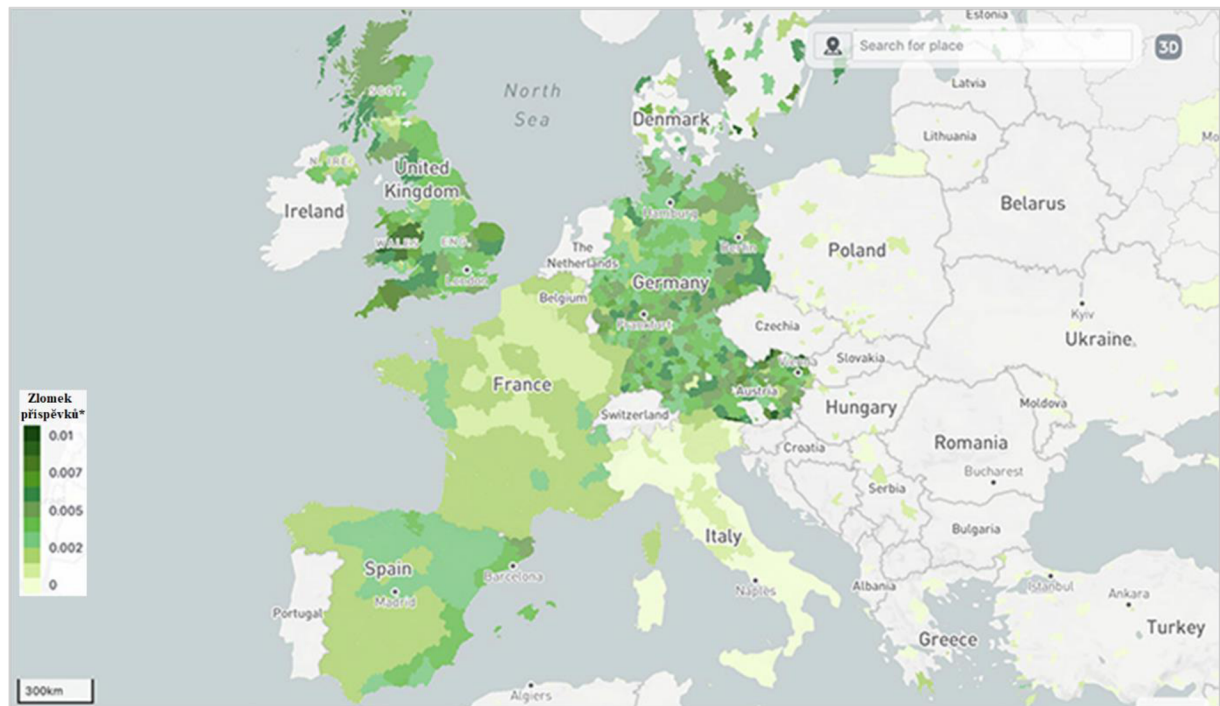
V roce 2020 zveřejnila společnost Meta automatizovaný systém pro vytváření map označovaný jako „Climate Conversation Map“. Systém každý den sbírá denní objem sdílení externích odkazů na Facebooku, stejně jako počet přesdílení, komentářů a reakcí na tyto odkazy a následně označuje podmnožinu odkazů obsahujících klíčová slova "climate change" nebo "global warming" ve 21 hlavních jazycích (určených podle počtu obyvatel a počtu aktivních uživatelů na Facebooku). Každý týden je získaná informace anonymizována a agregována.

Výsledkem jsou série barevně kódovaných map světa, které se aktualizují každý týden. Tmavě zelené oblasti naznačují místa s intenzivní diskusí o změně klimatu, zatímco světlejší zelené naznačují méně aktivní oblasti (Tsien, Liu & Pompe, 2020).

Systém sice není veřejně dostupný, ale společnost zveřejnila mapu s daty ke dni 26. ledna 2020, ze které lze získat důležité informace. Z mapy je patrné, že uživatelé Facebooku jsou v zemích severní a západní Evropy, společně s Německem a Rakouskem, mnohem aktivnější ve sdílení příspěvků týkajících se klimatických změn než uživatelé ve východní a zbytku střední Evropy. Zatímco v západní Evropě jsou většinou celé státy zobrazeny v různých odstínech

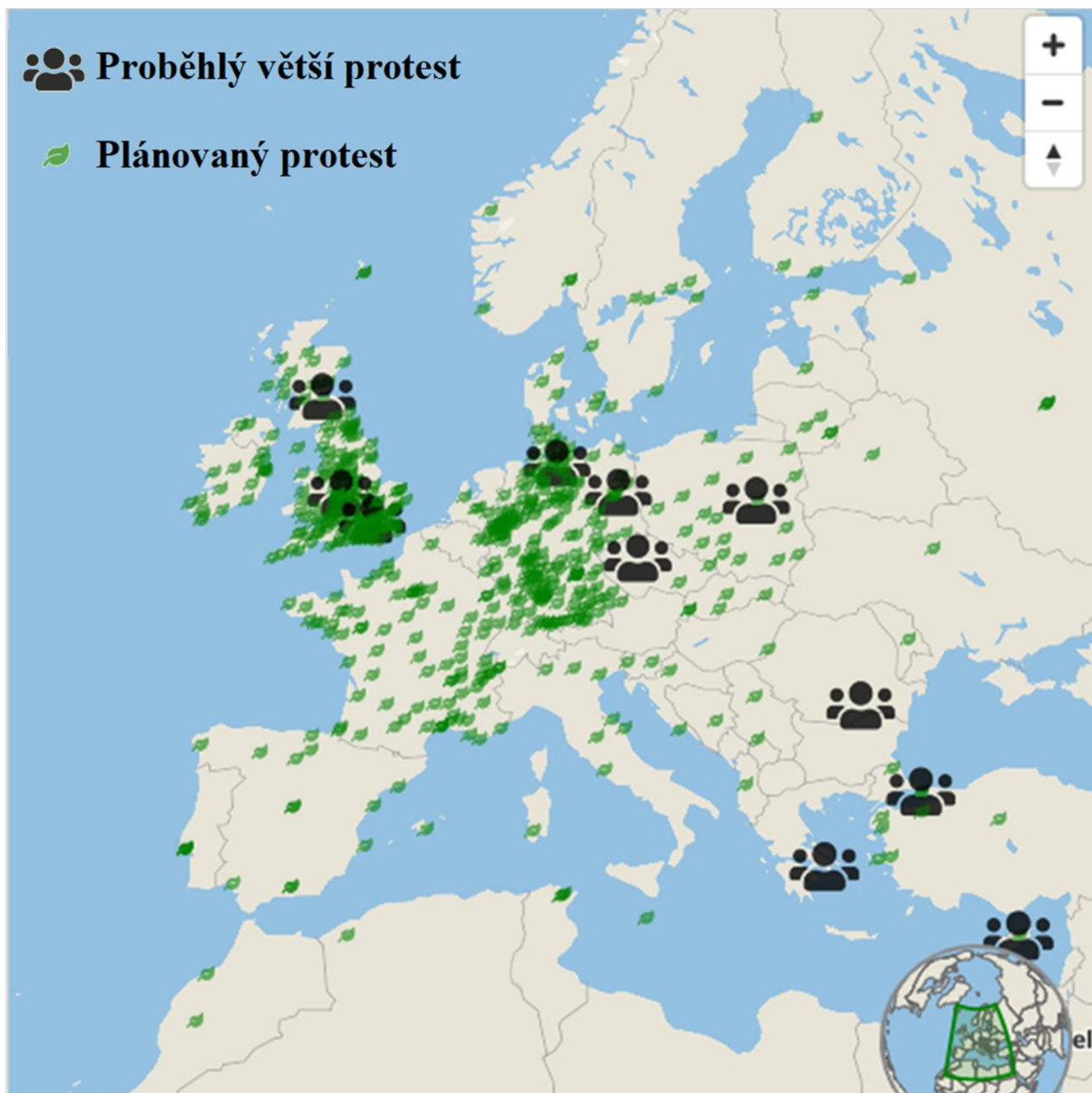
zelené, což naznačuje vysokou míru aktivity v diskusi o klimatických změnách, ve východní Evropě jsou tato zbarvení omezena na ojedinělé lokality ve větších městech.

*zlomek příspěvků = zlomek příspěvků související se změnou klimatu z celkového počtu sdílených příspěvků na Facebooku

Obr. 1 Climate Conversation Map Evropy k 26.1.2020
(Zdroj: Meta, 2020)

V roce 2019 zveřejnilo hnutí Fridays for Future skrz stránky zpravodajské organizace Sky News interaktivní mapu, zobrazující, kde se konají jednotlivé protesty. Zájemci mohli kliknutím na značky na mapě získat podrobnější informace o protestech. Z této mapy lze opět vyvodit podobný závěr jako z předchozí mapy. Aktivisté bojující za klima jsou v zemích západní Evropy aktivnější než v zemích východní Evropy. V západní Evropě jsou protesty a aktivismus ohledně klimatických změn více rozšířené a častější. Naopak v zemích východní Evropy jsou tyto aktivity méně časté.

Obr. 2 Výřez interaktivní mapy klimatických protestů hnutí Fridays for Future
 (Zdroj: Sky News & Fridays for Future, 2019)

Česká republika je tak nejvíce podobná svým východním sousedům, kde je nižší úroveň obav z klimatických změn a menší aktivita v oblasti klimatického aktivismu ve srovnání se západní Evropou. To naznačuje, že ve střední a východní Evropě je celkově nižší povědomí o klimatických výzvách a menší angažovanost veřejnosti v oblasti boje proti změně klimatu než v zemích západní Evropy.

2.5. Zahraniční studie

Studie Boulianne S. a Ohme J. se věnuje otázkám environmentálního aktivismu mládeže a mladých dospělých ve věku 18–33 let. Studie využívá data z průzkumu provedeného na podzim 2019 ve čtyřech zemích (Kanada, Francie, Spojené království, Spojené státy). Výběr zahrnoval přibližně 400 mladých respondentů v každé ze čtyř zemí (celkem 1547 respondentů). Země byly vybrány tak, aby reprezentovaly západní demokracie, zároveň zajistily geografickou rozmanitost (Severní Amerika a Evropa) a jazykovou rozmanitost (angličtina a francouzština). Studie se pokusila odpovědět na dvě výzkumné otázky (RQ1, RQ2) a ověřit dvě hypotézy (H1, H2) (Boulianne & Ohme, 2022).

- RQ1: Jak souvisí obava o životní prostředí s účastí mladých občanů na pochodech, bojkotech a petičních akcích spojených s životním prostředím v Kanadě, ve Francii, ve Spojeném království a ve Spojených státech?
- RQ2: Liší se vztah mezi politickou efektivitou a environmentálním aktivismem v závislosti na konkrétní zemi?
- H1: Politická efektivita pozitivně koreluje s účastí na pochodech, bojkotech a petičních akcích spojených s životním prostředím.
- H2: Sledování environmentální skupiny na sociálních sítích pozitivně koreluje s účastí na pochodech, bojkotech a petičních akcích spojených s životním prostředím v Kanadě, Francii, Spojeném království a ve Spojených státech (Boulianne & Ohme, 2022).

S ohledem na první výzkumnou otázku (RQ1) studie shledala, že pro sledovaný vzorek respondentů obava o životní prostředí nesouvisí s účastí v pochodech, ale je silným, pozitivním a významným prediktorem bojkotování produktů a podepisování petic spojených s životním prostředím. Zatímco tedy obava o životní prostředí předpovídá některé formy environmentálního aktivismu, souvislost nebyla výrazná pro nejintenzivnější ze tří sledovaných typů environmentálního aktivismu, tedy účast na pochodech a demonstracích (Boulianne & Ohme, 2022).

Studie úspěšně odpověděla i na svou druhou výzkumnou otázku (RQ2). Politická efektivita pozitivně ovlivňuje pravděpodobnost účasti na pochodech a demonstracích ve všech čtyřech zemích. Pro Spojené státy, Kanadu a Spojené království, vnímaná schopnost ovlivnit vládu zdvojnásobuje šance na účast na environmentálních pochodech. Ve Francii je tento vztah o něco menší. Nicméně politická efektivita předpovídá bojkotování produktů pouze ve dvou zemích: ve Spojených státech a ve Spojeném království. Politická efektivita nemá významný vztah

s podepisováním petic v žádné ze čtyř zemí. Tento vzor odpovídá tomu, co bylo pozorováno v rámci první hypotézy (H1) (Boulianne & Ohme, 2022).

Pokud jde o první hypotézu (H1), byla zkoumána role politické efektivity v environmentálním aktivismu. Politická efektivita je pozitivním a významným prediktorem bojkotování produktů a účasti na pochodech a demonstracích, ale ne podepisování petic (Boulianne & Ohme, 2022).

Pokud jde o druhou hypotézu (H2), byla zkoumána souvislost mezi sledováním environmentálních skupin na sociálních médiích a environmentálním aktivismem. Tato proměnná má konzistentní souvislost s environmentálním aktivismem. Ztrojnásobuje pravděpodobnost účasti na pochodech a demonstracích, bojkotování produktů a podepisování petic (Boulianne & Ohme, 2022).

Studie objevila i další souvislosti. Do studie byla zahrnuta fiktivní proměnná označující mládež ve věku 18 až 24 let (Generace Z) a byla porovnána se skupinou mileniálů (ve věku 25-33 let). Bylo zjištěno, že u generace Z je pravděpodobnější, že se zúčastní environmentálních pochodů, demonstrací a bojkotování produktů z environmentálních důvodů. Mezi těmito dvěma věkovými skupinami však neexistují rozdíly v pravděpodobnosti podepisování petic. Vzdělání nesouvisí s účastí na environmentálním aktivismu mezi těmito mladými dospělými, a také nebyly shledány rozdíly mezi muži a ženami, pokud jde o účast v environmentálním aktivismu (Boulianne & Ohme, 2022).

V roce 2020 Brügger et al. vytvořili dotazníkové šetření navržené s cílem lépe porozumět důvodům, proč se mladí lidé účastní klimatických stávek. S použitím velkého vzorku 4057 lidí ze Švýcarska ve věku od 14 do 25 let studie ukazuje, že sociální identita je nejsilněji spojena s účastí, následována vírou v efektivitu stávek, úrovní vzdělání a obavami o změně klimatu. Studie zjistila, že stávkující mají tendenci být více znepokojeni změnou klimatu a vnímají ji jako závažnější problém než nestávkující. Mají silnější morální přesvědčení, projevují vyšší úroveň hněvu, pýchy a víry v politickou efektivitu, a zároveň projevují i vyšší míru sociální identity než nestávkující. Bylo zjištěno, že mladší lidé, ženy a osoby s vyšším vzděláním se pravděpodobněji účastní stávek (Brügger et al., 2020).

Výsledky této práce poskytují silné důkazy o existenci dvou jasných typů psychologických procesů, které souvisí s účastí ve stávkách za změnu klimatu. Silnějším z těchto procesů je míra, jak moc se člověk identifikuje s ostatními, kteří stávkují. Význam sociální identity naznačuje, že tento konstrukt je v kontextu současných stávek za změnu klimatu podobně důležitý, jako

v jiných kontextech společenských akcí, přestože jsou klimatické stávky odlišné od jiných společenských hnutí. Za druhé je účast ve stávkách také spojena s vnímáním rizika, zejména s obavami a v menší míře s kognitivními hodnoceními rizika (Brügger et al., 2020).

Ve své rešerši řeší Collins R. mimo jiné i otázku vlivu společnosti a prostředí na vnímání environmentálních problémů. Pro většinu mladých lidí je každodenní život situován do sociálního kontextu rodiny a vrstevníků. Právě tato konkrétní forma sociálního zasazení přispěla k rámcování mladých lidí jako efektivních katalyzátorů změny chování směrem k šetrnějšímu životnímu stylu vzhledem k životnímu prostředí. Taktéž jsou mladí lidé často prostředníky propojení rodiny na širší politickou sféru prostřednictvím řady sociokulturních a ekonomických procesů. Tyto sociální vztahy jsou pevně zasazeny v materiálních kontextech, domácnosti, ulici, škole, městě, které jsou spolu s objekty těchto prostředí (stromy, cesty, nábytek) středem procesů konstrukce identit vztahů. Na těchto prostředích nám záleží, kvůli hustotě emočních vazeb, které s nimi máme. Pro mladé dospělé mohou tyto pocity zahrnovat frustrace nebo vášně, které pohání jejich aktivismus, rozhořčení nad nadměrným užíváním plastů nebo obavy z úbytku luk kvůli novým silnicím (Collins, 2021).

Jedna ze zahraničních studií zkoumala, jak byly klimatické stávky hnutí Fridays for Future (dále FFF) rámovány v mediálních diskusích ve Finsku v roce 2019, a to jak ve zprávách, tak na sociálních sítích. Zaměřovala se na období, během níž hnutí nabralo na síle a zviditelnilo se, tedy klimatické stávky z 15. března a 27. září 2019, což byly hlavní akce organizované mladými lidmi ve Finsku v rámci hnutí FFF. Jedním z řešených témat byl rámec udržitelného životního stylu. Ten byl převážně viditelný na Twitteru. Individuální návyky životního stylu praktikované za účelem ochrany životního prostředí byly diskutovány v příspěvcích na Twitteru převážně s negativním tónem. Lidé vyzývali mladé stávkující, aby si před zapojením do stávek osvojili konkrétní ekologické návyky. Například aby po sobě uklízeli v řetězcích rychlého občerstvení nebo aby si nekupovali nové oblečení. V mnoha případech byli lidé kritičtí a stávkujícím se posmívali kvůli jejich údajně špatným návykům, jako je ježdění na skútru, přispívání k vyhazování jídla ve školách kvůli stávce nebo používání čínského mobilního telefonu. Všechny tyto věci byly vnímány jako neekologické v rámci životního stylu. Uživatelé Twitteru se posmívali mladým klimatickým stávkujícím za jejich úsilí při klimatických stávkách tím, že vysvětlovali, že stávkující jsou pokrytečtí, když požadují klimatická opatření, zatímco dělají neekologická rozhodnutí ve svém každodenním životě (Huttunen & Albrecht, 2021).

Celkové výsledky studie naznačují, že ve Finsku je hnutí FFF vyjádřením různých aspektů environmentálního občanství. Mladí klimatičtí aktivisté výrazně posunuli veřejnou debatu svými požadavky, aby politici již nadále nemlčeli o naléhavosti změny klimatu. Hlavní zjištění ukazují, že pro posílení hnutí a jeho mladých aktivistů, by měly být názory mladých lidí lépe prezentovány ve zpravodajských médiích a na Twitteru. A zároveň by měli být více slyšeni v diskusích týkající se hnutí. Přestože je hnutí FFF zaměřeno na mládež, jsou názory starších ty dominantní v diskusích týkající se hnutí. Pro mladé členy hnutí FFF tyto zkušenosti formují jejich identitu, jejich výstup jako aktivních občanů a jejich vnímání aktivního občanství (Huttunen & Albrecht, 2021).

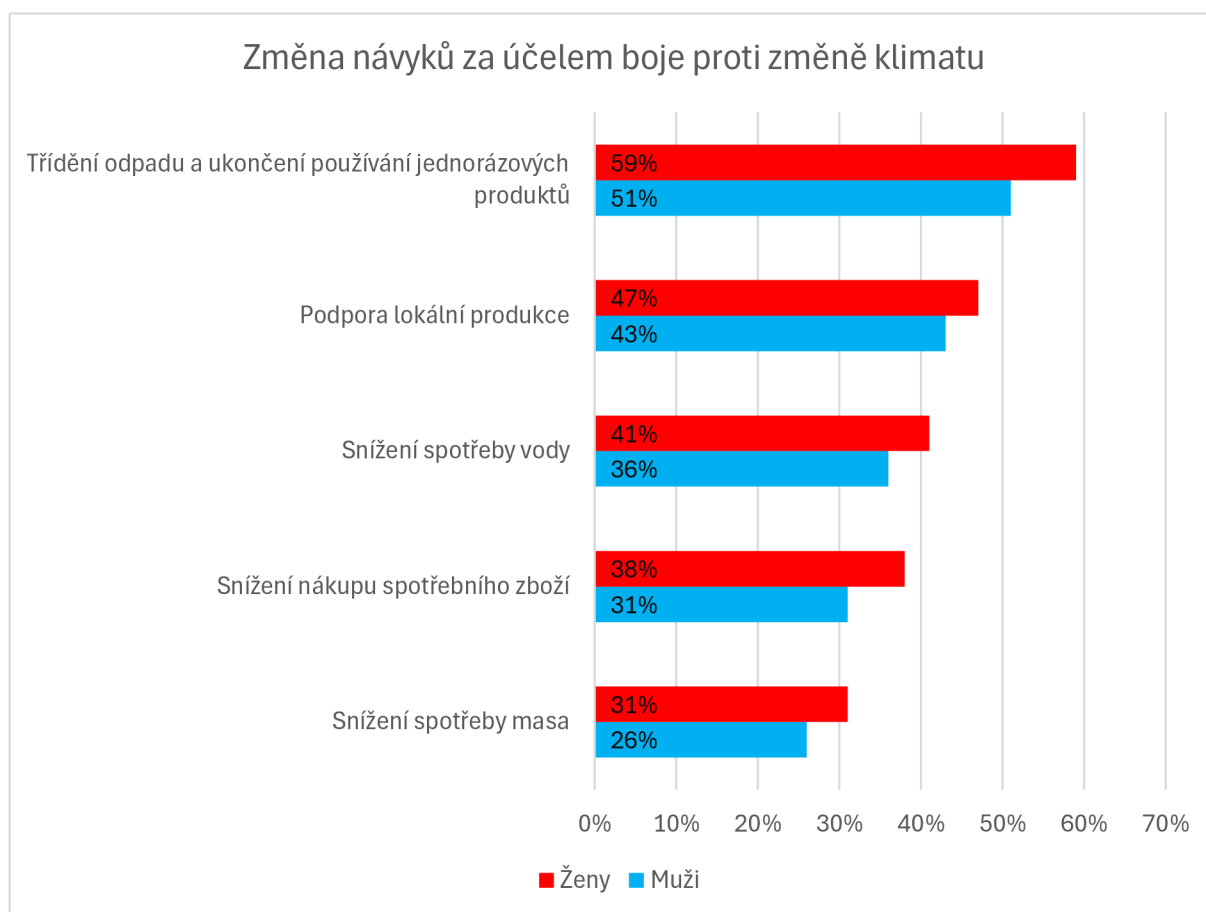
Další zahraniční studie se zaměřovala na znalosti, emoce, motivace a změny v životním stylu protestujících osob. Článek je založen na komparativním výzkumu, jehož základem jsou rozhovory s protestujícími za klima v šesti městech: Brighton a Londýn (Spojené království), Montreal (Kanada), New Haven a New York (USA) a Stavanger (Norsko) (Martiskainen et al., 2020).

Pokud jde o kognitivní znalosti, překvapivě mnoho stávkujících nebylo příliš informovaných o změně klimatu. Někteří dokonce uvedli, že nemají žádné znalosti a stávkují pouze proto, aby udělali dojem na ostatní (například na romantického partnera) nebo aby poskytli společnost příteli. Stejně zajímavé bylo, že zdroje důvěryhodných informací o změně klimatu se uváděly od bulvárních médií (méně důvěryhodné) přes dokumenty a filmy (docela důvěryhodný zdroj) po vědecké zprávy (více důvěryhodné) (Martiskainen et al., 2020).

Pokud jde o afektivní emoce spojené se změnou klimatu, rozsah byl překvapivě široký, zahrnující celou škálu od pozitivních pocitů naděje až po negativní jako je strach, zoufalství a úzkost. Motivace k účasti ve stávce byly rovněž různorodé, zahrnovaly důvody jako dělání to pro děti nebo rodinu, pro budoucí generace a zranitelné skupiny, pro solidaritu s mládeží obecně nebo dokonce jen pro zaujetí partnera (Martiskainen et al., 2020).

Pokud jde o návyky, stávkující zmínili řadu postupných aktivit (například třídění a přechod na úspornější žárovky), ale také impozantnější aktivity mající větší dopad, jako je snižování spotřeby energie a vody, omezení jízdy autem a létání či omezení konzumace masa (Martiskainen et al., 2020).

Podle průzkumu od Women's Forum for the Economy & Society více žen, než mužů v zemích G20 tvrdí, že provedly větší změny ve svých osobních návycích v boji proti změně klimatu. Sociální barometr genderové rovnosti, který zkoumal téměř 10 000 lidí v zemích G20, zjistil, že ženy, častěji než muži, změnily své návyky, aby snížily své emise oxidu uhličitého například tříděním, nákupem lokálních produktů a snížením spotřeby vody a masa (Westendarp, 2021).

Obr. 3 Porovnání změny návyků v boji proti změně klimatu mezi muži a ženami v zemích G20
(Zdroj: Politico & Women's Forum for the Economy & Society, 2021)

3. Empirická část

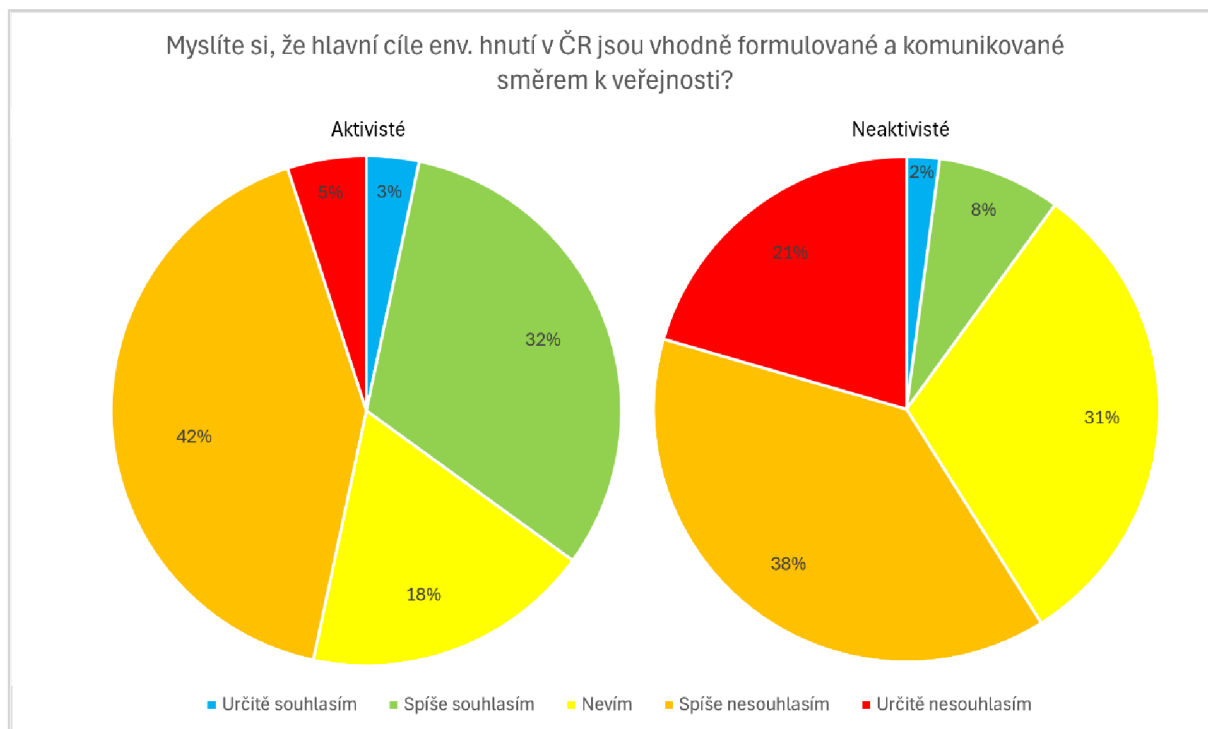
3.1. Vnímaní aktivismu

3.1.1. Komunikace

Jedním z aspektů zkoumaných v dotazníkovém šetření byla problematika komunikace o environmentálních problémech s veřejností. Konkrétně zda hlavní cíle environmentálních hnutí v ČR jsou vhodně formulované a komunikované směrem k veřejnosti. Na tuto otázku odpověděla většina aktivistů i neaktivistů, že spíše nejsou. Dále přímo v otázce „Máte nějaké konkrétní návrhy, jak by se mohla zlepšit/změnit strategie a veřejný výstup environmentálních organizací?“ několik jedinců z obou skupin zdůrazňovalo, že protesty, blokády silnic či útoky na umělecká díla pouze ničí pověst o těchto hnutích a bylo by tak vhodnější vést například v médiích více diskusí s vládními představiteli. Veřejnost by tak byla více informovaná a zároveň by veškeré argumenty byly směřovány více k osobám, které danou problematiku mohou ovlivnit.

Názor, že komunikace o environmentální problematice je nedostatečná zastává jak většina neaktivistů, tak i aktivistů. Osobní zkušenost během našeho výzkumu tento názor jen utvrzuje. Ohledně žádosti o vyplnění dotazníku byly kontaktovány organizace jak formou emailu, tak na sociálních sítích. Konkrétně byly zvoleny vybrané organizace vypsané na stránkách Klimatické koalice. Celkově z dvaceti sedmi organizací odpovědělo pouze šest: Hnutí Brontosaurus, AutoMat, Hnutí Duha, Děti Země, Greenpeace, Telperion. Většina kontaktovaných organizací je přitom velmi aktivní na sociálních sítích a většina denně sdílí na své stránky různé příspěvky. Proto je o to více zarážející, že odpovědělo tak málo z kontaktovaných organizací a poukazuje to na nedostatečnou komunikaci s lidmi z veřejnosti.

Obr. 4 Odpovědi respondentů na otázku 20
(Zdroj: vlastní výzkum)

3.1.2. Média a informovanost

Aktivisté se s informacemi o klimatickém aktivismu setkávají nejčastěji prostřednictvím sociálních sítí, což naznačuje, že tyto platformy se staly významným zdrojem informací v oblasti environmentálního aktivismu a ochrany životního prostředí. Internetové noviny jsou také poměrně často využívány k získání informací o klimatickém aktivismu. Naopak televize se ukazuje jako méně významný zdroj informací o tomto tématu.

Podle aktivistů se v médiích často objevuje negativní pohled na environmentální aktivismus, zejména v televizi a internetových novinách. Naopak podle aktivistů mají sociální sítě tendenci prezentovat environmentální aktivismus více pozitivním způsobem, což může být důsledkem větší míry nezávislosti a různorodosti obsahu na těchto platformách.

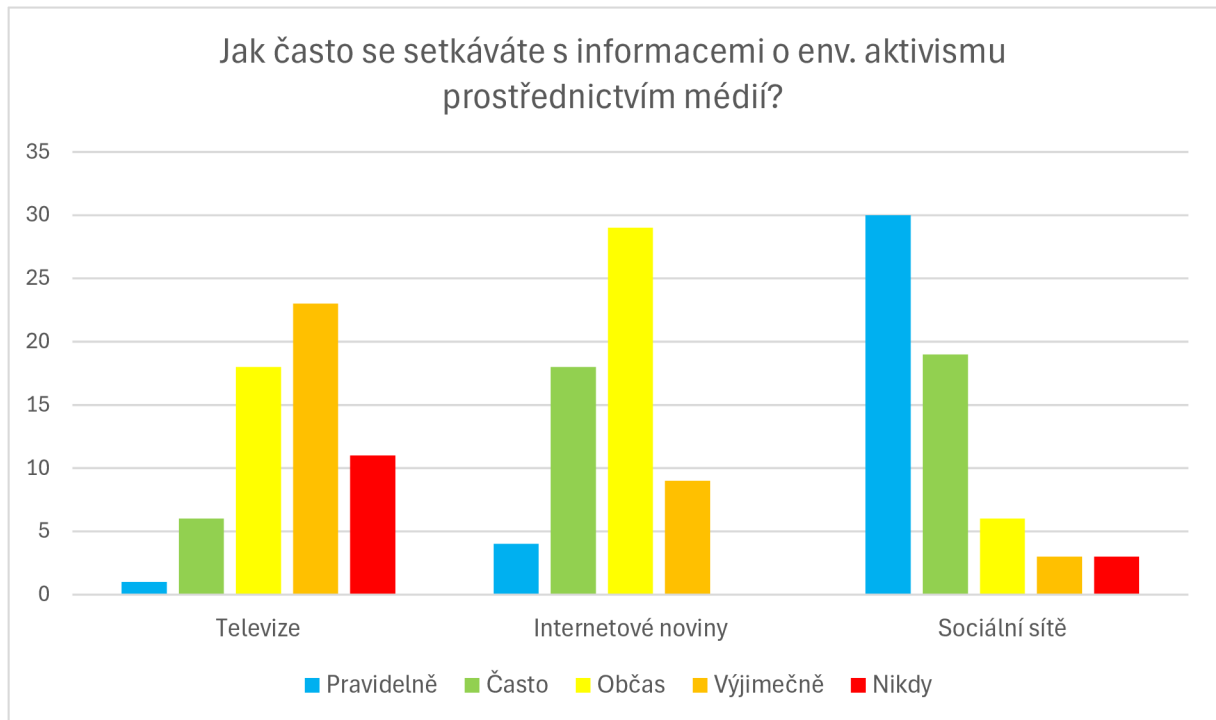
Celkově lze říci, že vnímání environmentálního aktivismu aktivisty skrze média je rozličné a závisí na konkrétním typu média, které se sledují. Z dat vyplývá, že informace o klimatickém aktivismu prezentované v televizi jsou mezi aktivisty vnímány převážně negativně což může mít za důsledek právě nižší sledovanost. Za nižší sledovanost, ale může spíše i to, že mezi mladými již nejde o preferovanou platformu k získávání informací. Což naznačuje i to, že

internetové noviny sleduje většina aktivistů, přestože informace na těchto platformách považují také za spíše negativně prezentované. Sociální sítě tak mezi aktivisty dominují, jak co se týče sledovanosti, tak co se týče pozitivního vnímání.

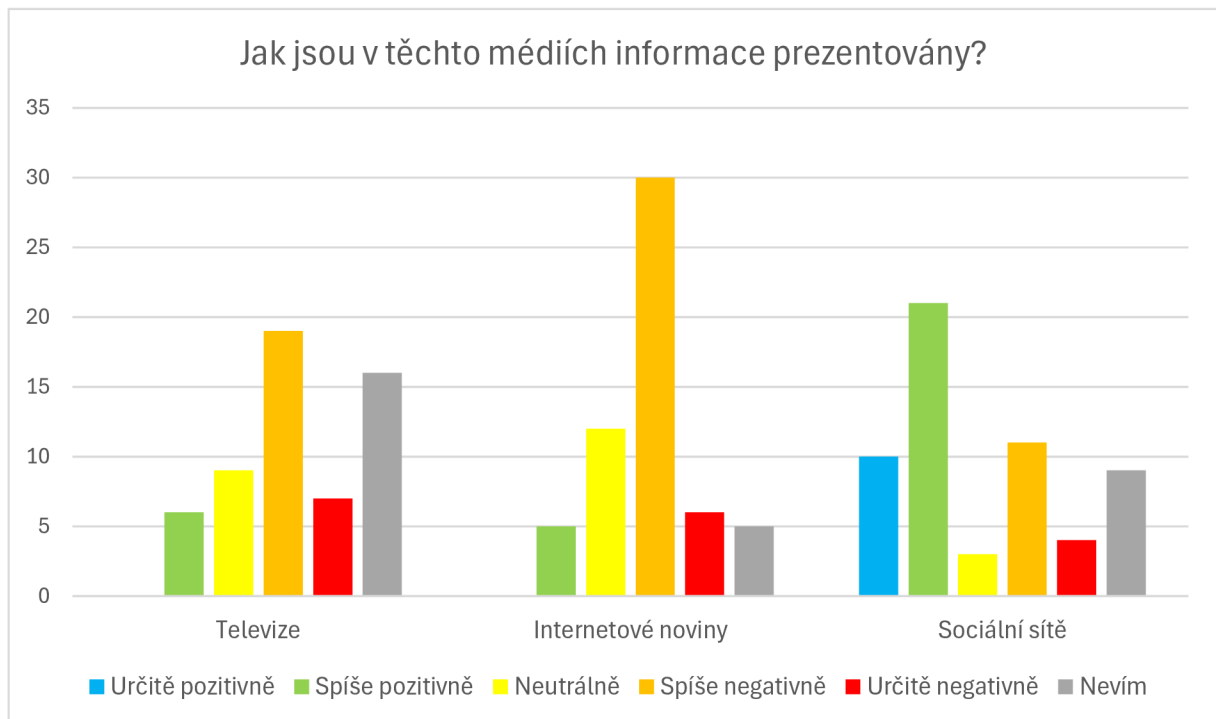
Neaktivisté se s informacemi o environmentálním aktivismu nejčastěji setkávají prostřednictvím sociálních sítí a internetových novin, což naznačuje, že tyto platformy jsou hlavním zdrojem informací o této problematice. Televizní vysílání se jeví pro neaktivisty jako méně významný zdroj informací o klimatickém aktivismu, přesto je oproti aktivistům sledováno více.

Všechny tři druhy médií mají dle neaktivistů tendenci prezentovat klimatický aktivismus neutrálním až spíše negativním způsobem. Sociální sítě mají oproti televizi a internetovým novinám největší zastoupení, jak pozitivního, tak negativního vnímání zpráv o environmentálních problémech. To může být zapříčiněno, tím že si lidé na sociálních sítích vlastní volbou toho, co chtějí sledovat vytvářejí určité „bubliny“. Na základě toho, jaké příspěvky mají největší sledovanost a reakce u daného uživatele, pak algoritmus doporučuje další podobné příspěvky. Snadno tak nastane možnost, že když uživatel sleduje příspěvky, kde jsou informace prezentované negativně, algoritmus mu tak málokdy doporučí příspěvky s pozitivně prezentovanými informacemi.

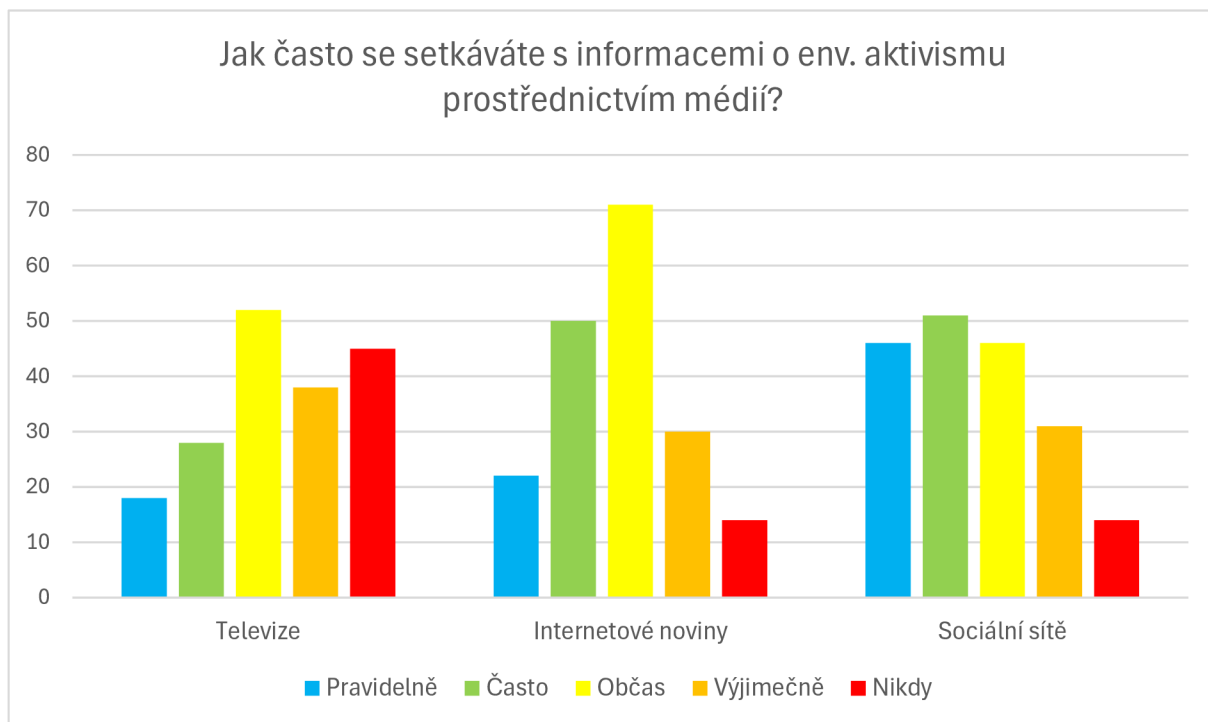
Celkově jsou pro obě skupiny sociální sítě nejčastějších zdrojů informací o environmentálních problémech a aktivismu. Což naznačuje, že tyto platformy se pro mládež staly nejvýznamnějším zdrojem informací v oblasti environmentálního aktivismu a ochrany životního prostředí. Lze sledovat, že u aktivistů jde o výrazně populárnější platformu oproti neaktivistům. Lze tedy usoudit, že sledování environmentálních problémů a aktivismu na sociálních sítích zvyšuje pravděpodobnost k samotné účasti v aktivismu.

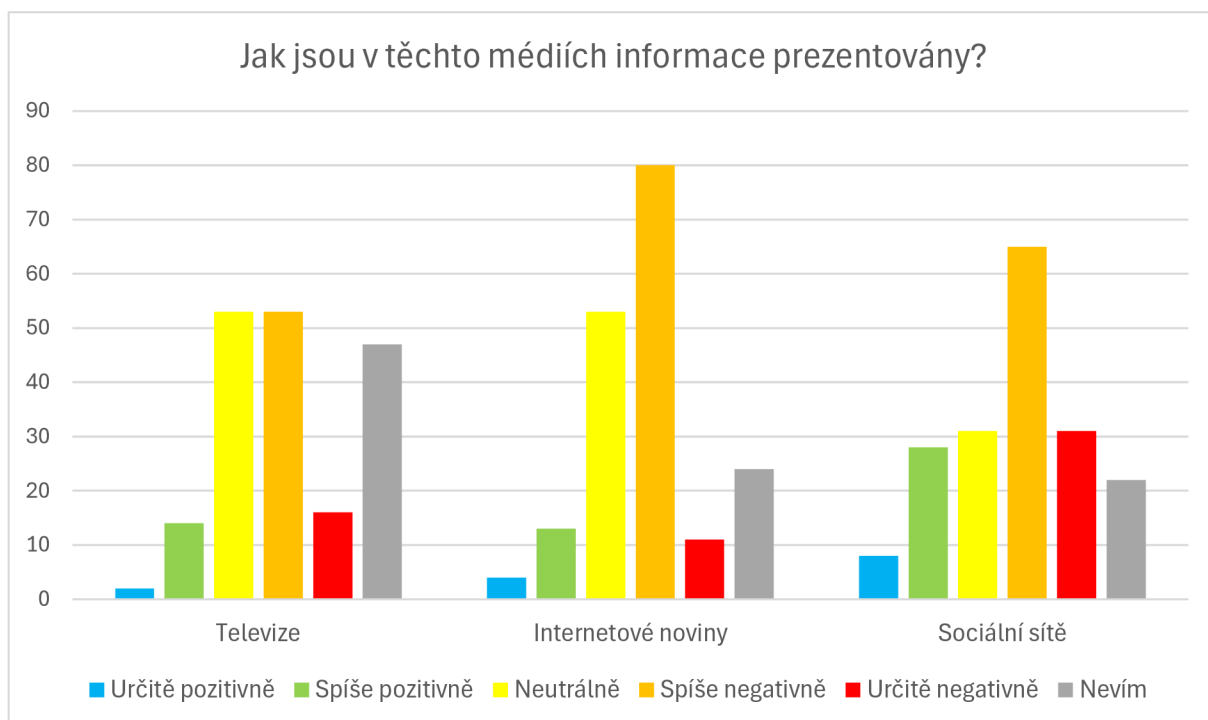
Obr. 5 Odpovědi respondentů (aktivisté) na otázku 24
(Zdroj: vlastní výzkum)

Obr. 6 Odpovědi respondentů (aktivisté) na otázku 25
(Zdroj: vlastní výzkum)

Obr. 7 Odpovědi respondentů (neaktivisté) na otázku 24
(Zdroj: vlastní výzkum)

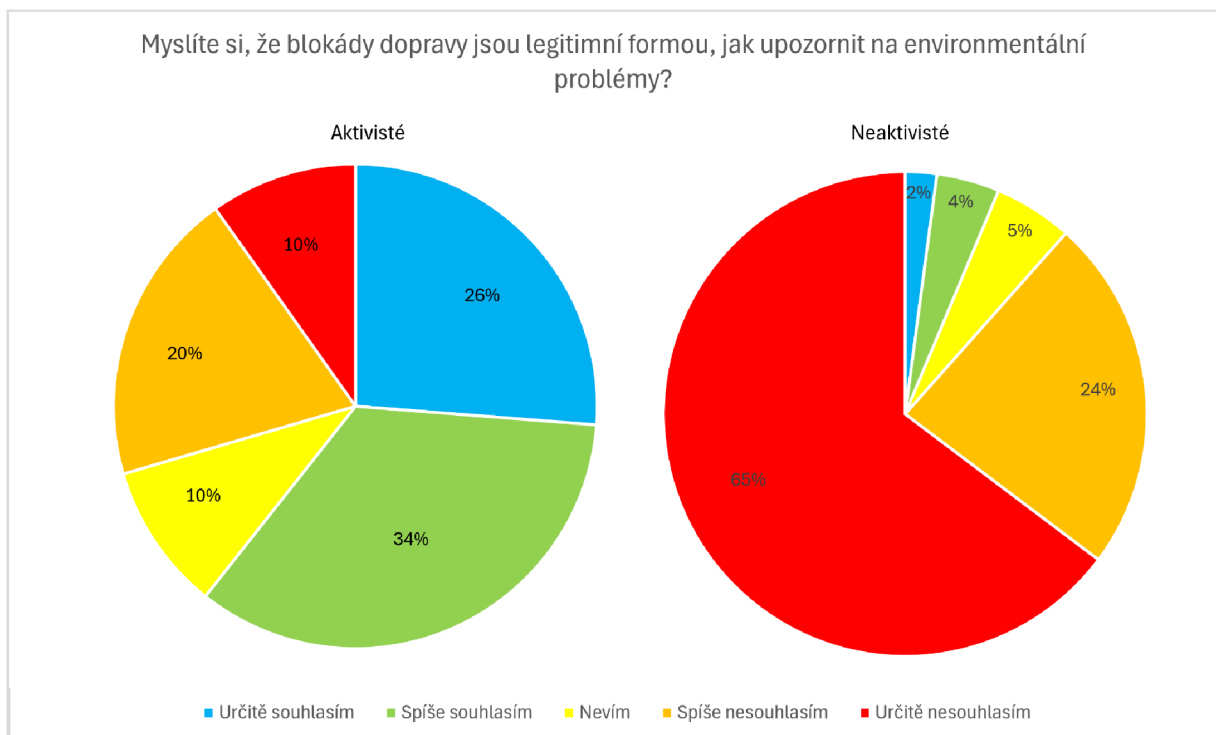

Obr. 8 Odpovědi respondentů (neaktivisté) na otázku 25
(Zdroj: vlastní výzkum)

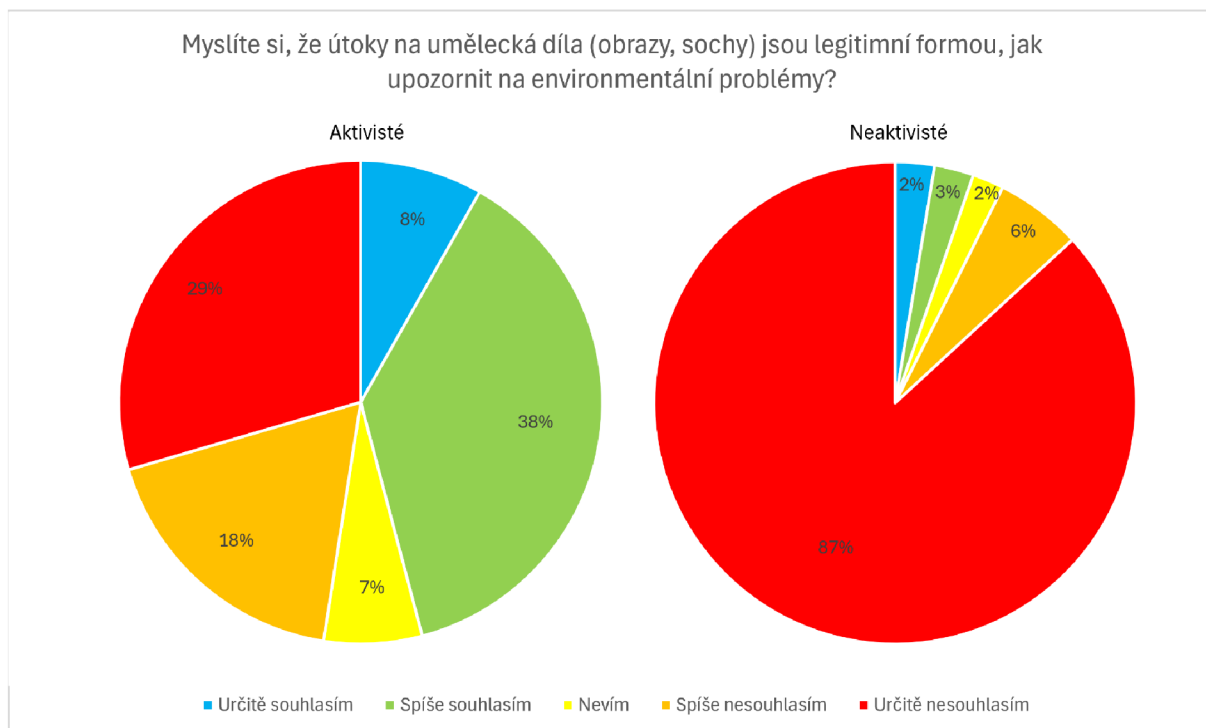
3.1.3. Vnímání aktivismu jako extrémistických akcí

Většina neaktivistů nesouhlasí s blokádami dopravy, útoky na umělecká díla nebo narušováním kulturních a sportovních akcí jako legitimními formami upozorňování na environmentální problémy. Existuje značný odpor vůči těmto aktivitám, přičemž podpora těchto forem protestu je okrajová.

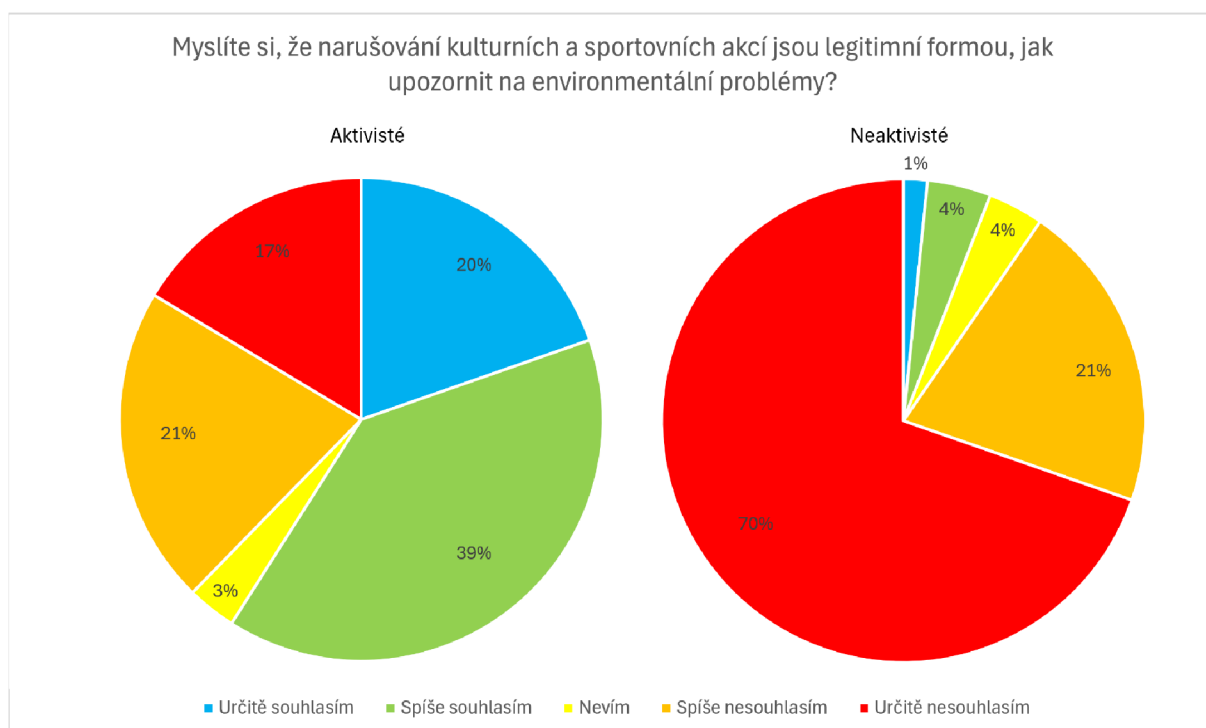
Pro aktivisty je blokáda dopravy převážně považována za legitimní formu upozornění na environmentální problémy s výraznou podporou, což naznačuje, že aktivisté vidí v blokáдах dopravy účinný způsob prosazování svých zájmů. Třicet procent respondentů z řad aktivistů tuto činnost za legitimní nepovažuje, ale oproti následujícím aktivitám jde o nejmenší procentuální zastoupení. V případě narušování kulturních a sportovních akcí aktivisté vykazují rovněž vysokou míru podpory. Necelých šedesát procent tyto akce považuje za legitimní formy, jak upozornit na environmentální problémy. Co se týče útoků na umělecká díla, jsou aktivisté rozděleni téměř na poloviny, ovšem s tím že více aktivistů s takovými činy nesouhlasí. Tato data ukazují, že aktivisté jsou nakloněni akcím, které mají potenciál zaujmout veřejné mínění a upozornit na environmentální otázky, ale u neaktivistů sdílí stejný postoj extrémně malé procento respondentů.

Obr. 9 Odpovědi respondentů na otázku 17
(Zdroj: vlastní výzkum)

Obr. 10 Odpovědi respondentů na otázku 18
(Zdroj: vlastní výzkum)

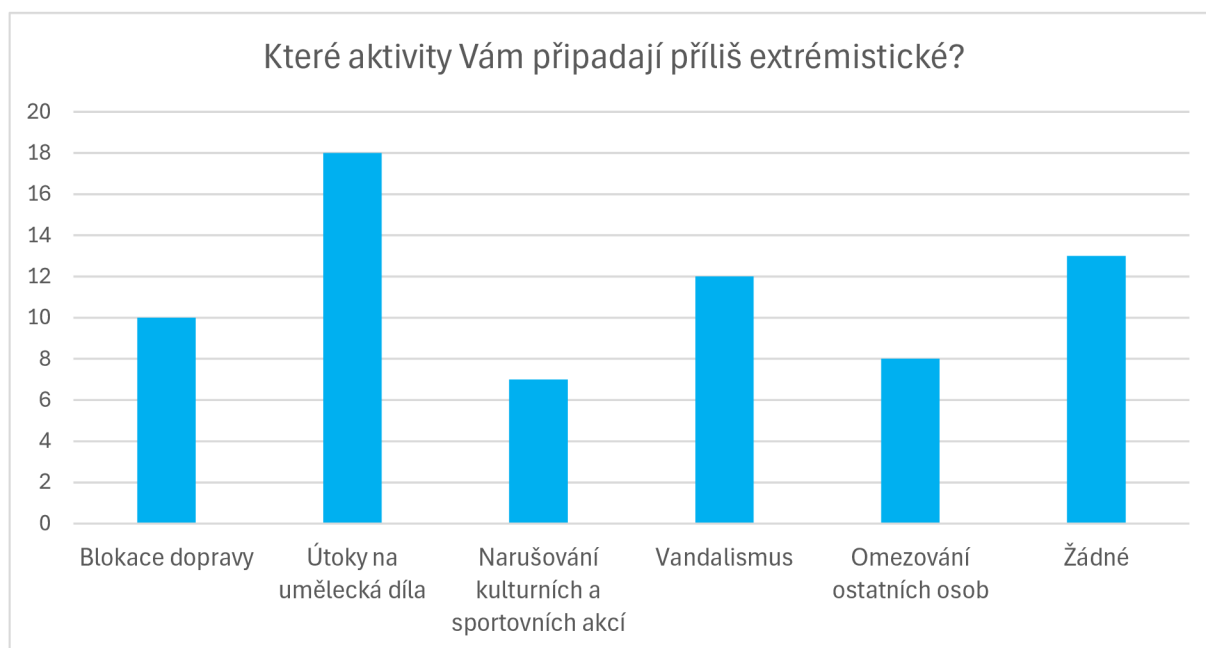

Obr. 11 Odpovědi respondentů na otázku 19
(Zdroj: vlastní výzkum)

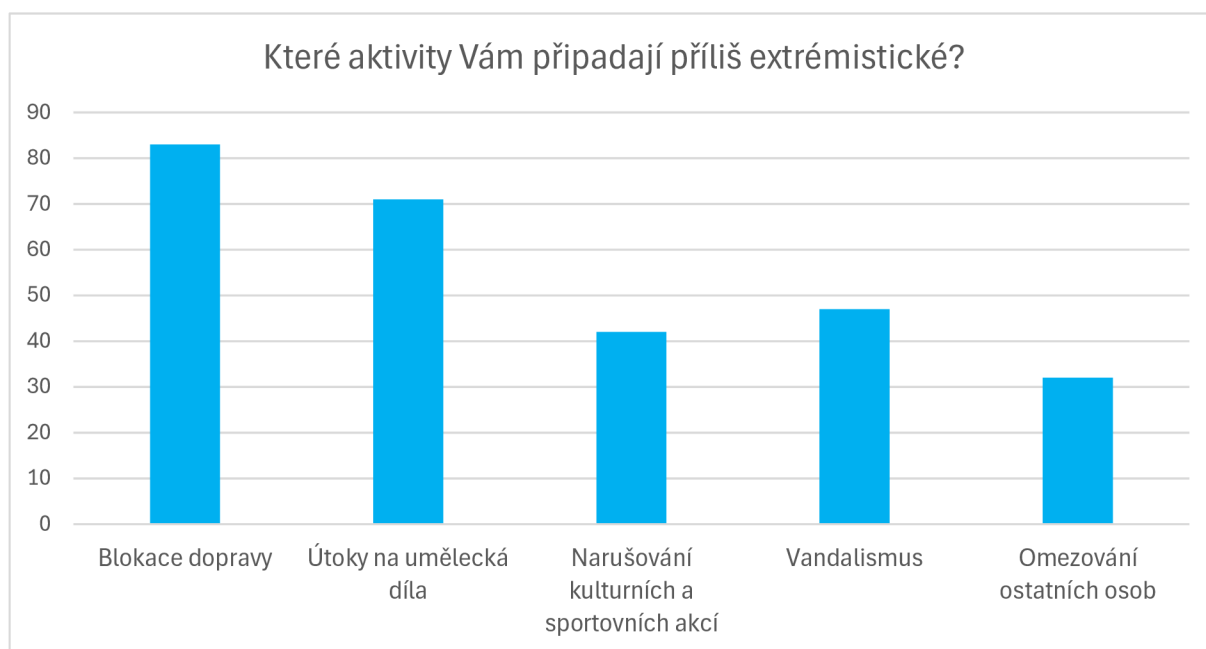
Na otázku „Které aktivity Vám připadají příliš extrémistické?“ odpovědělo téměř šedesát procent neaktivistů, a nejčastěji byla uváděna blokace dopravy a útoky na umělecká díla. Následovali postupně vandalismus, narušování kulturních a sportovních akcí a omezování ostatních osob. To, že neaktivisté uváděli nejčastěji právě blokaci dopravy souvisí nejspíše s tím, že sami mohou být jakožto řidiči nedobrovolnými účastníky takových akcí.

Z řad aktivistů se třetina všech respondentů nevyjádřila vůbec. Jedna pětina přímo uvedla, že žádné aktivity nepovažuje za extrémistické, taková odpověď se u neaktivistů neobjevila ani jednou. Zbytek oponoval konkrétními aktivitami, z nichž nejčastěji byly uváděny útoky na umělecká díla (třetina respondentů) a vandalismus (pětina respondentů). Blokaci dopravy označila šestina, narušování kulturních a sportovních akcí či omezování ostatních osob necelá osmina respondentů za extrémistické akce. Tyto poznatky korelují s předešlými daty.

Několik aktivistů se v této otázce i rozsáhle vyjádřilo na obranu takových akcí: „Žádné projevy mi nepřijdou příliš extrémistické. Čelíme bezprecedentní globální výzvě a potřebujeme ji začít řešit skutečně teď.“, „Žádné. V měřítku hrozících dopadů klimatické krize na civilizaci neexistuje žádná aktivistická činnost, která by byla příliš extrémistická.“ Stejně tak se ale ozvali i jejich odpůrci: „Všechny tyto aktivity mi připadají spíše zbytečné, protože buď nic nemění, nebo spíš vyvolávají agresi u veřejnosti, anebo jejich dopad není vůbec měřitelný“. Během jednoho z řízených rozhovorů dotázaný aktivista shrnul myšlenky většiny odpůrců útoků na umělecká díla následovně: „Mě osobně vadí ničení majetků, ať už osobního, nebo státního, jako jsou třeba umělecká díla. Bojujeme za budoucnost a při tom si ničíme svoji minulost.“

Obr. 12 Odpovědi respondentů (aktivisté) na otázku 26
(Zdroj: vlastní výzkum)

Obr. 13 Odpovědi respondentů (neaktivisté) na otázku 26
(Zdroj: vlastní výzkum)

3.2. Faktory ovlivňující formování identity mladých aktivistů

Existuje mnoho společenských faktorů utvářejících identitu. Jsou jimi společnost, rodina, přátelé, etnická příslušnost, kultura, lokace, média, zájmy, sebevyjádření a životní zkušenosti. Sebevyjádření je způsob, jakým se lidé rozhodnou vyličit navenek, který je založen na tom, jak chceme, aby je ostatní vnímali. Kultura a etnicita jsou faktory, do kterých se člověk narodí, a mají dramatický vliv na identitu, protože vytvářejí představu o tom, kým člověk je. Vnější faktory jako je lokace, média, rodina a přátelé a společnost, jsou složitější vlivy na identitu. Věci, které jsou pozorovány zvenčí, mohou pomoci vytvořit přesvědčení a hodnoty, které formují to, jací lidé jsou (Albritton, 2023).

3.2.1. Rodinné a kulturní vlivy

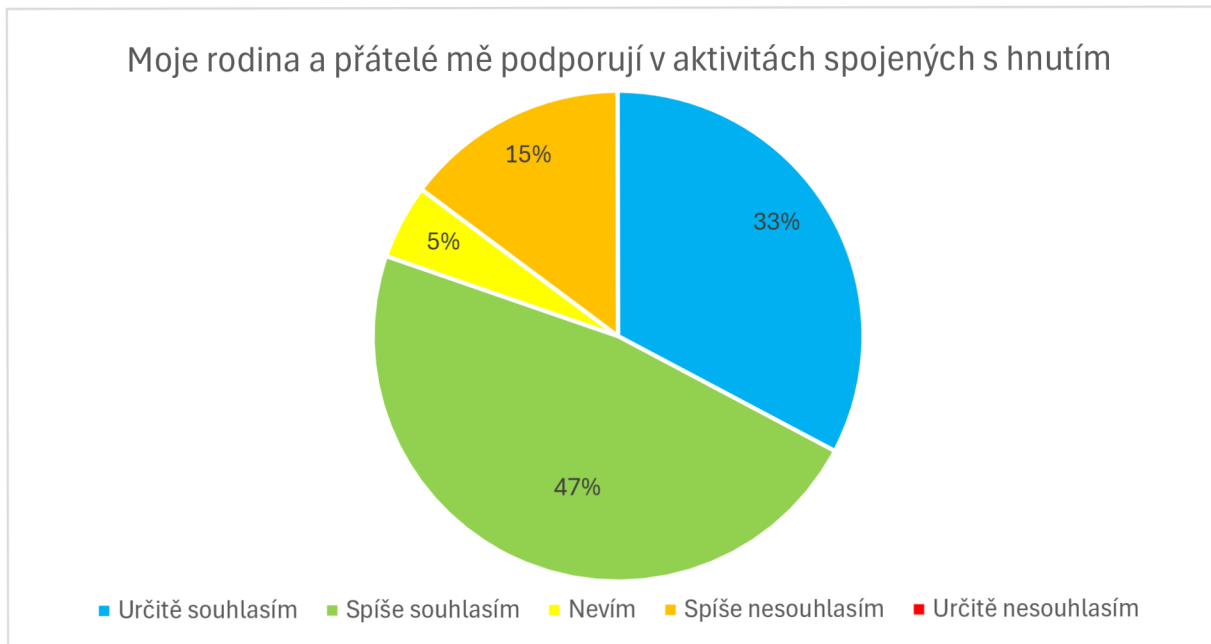
Na základě získaných dat lze vidět, že mladé aktivisty zřejmě motivuje a zajímá účast rodiny a přátel v environmentálním aktivismu. Většina z nich buď souhlasí nebo spíše souhlasí s tím, že se snaží motivovat své blízké k účasti v environmentálním aktivismu. Zároveň většina z nich cítí podporu ze strany své rodiny a přátel v jejich aktivitách spojených s hnutím.

Z toho lze usuzovat, že rodina a přátelé mají významný vliv na formování identity těchto mladých aktivistů. Podpora a motivace ze strany blízkých může vytvářet pozitivní prostředí, které hraje klíčovou roli v posilování odhodlání a sebevědomí a stejně tak podporuje angažovanost v environmentálním aktivismu. Je také možné, že prostředí rodiny a přátel, ve

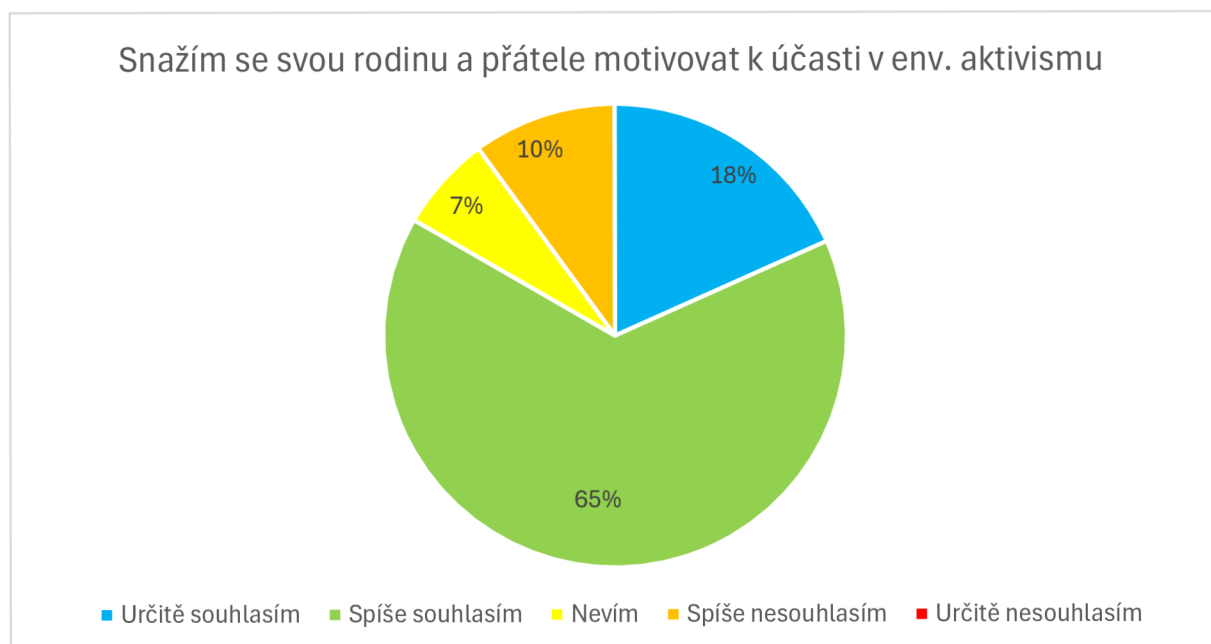

kterém jsou tyto mladé aktivisty vychováni, je prostředím, které oceňuje a podporuje environmentální hodnoty a aktivismus. To může vést k tomu, že se tito mladí lidé identifikují s těmito hodnotami a chtějí se podílet na jejich prosazování.

Celkově lze tedy říci, že rodina, přátelé a kulturní faktory hrají důležitou roli ve formování identity mladých aktivistů tím, že poskytují motivaci, podporu a sdílené hodnoty spojené s environmentálním aktivismem.

Obr. 14 Odpovědi respondentů (aktivisté) na otázku 8
(Zdroj: vlastní výzkum)

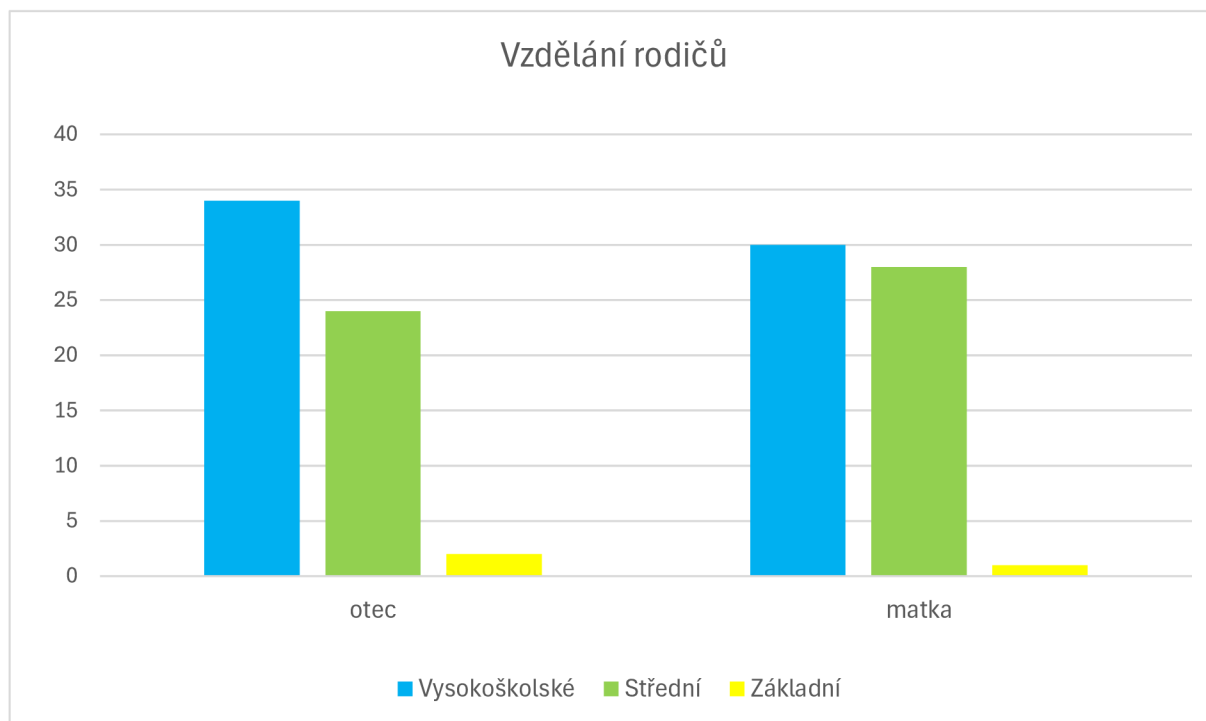
Obr. 15 Odpovědi respondentů (aktivisté) na otázku 9
(Zdroj: vlastní výzkum)

3.2.2. Vzdělání a socioekonomické faktory

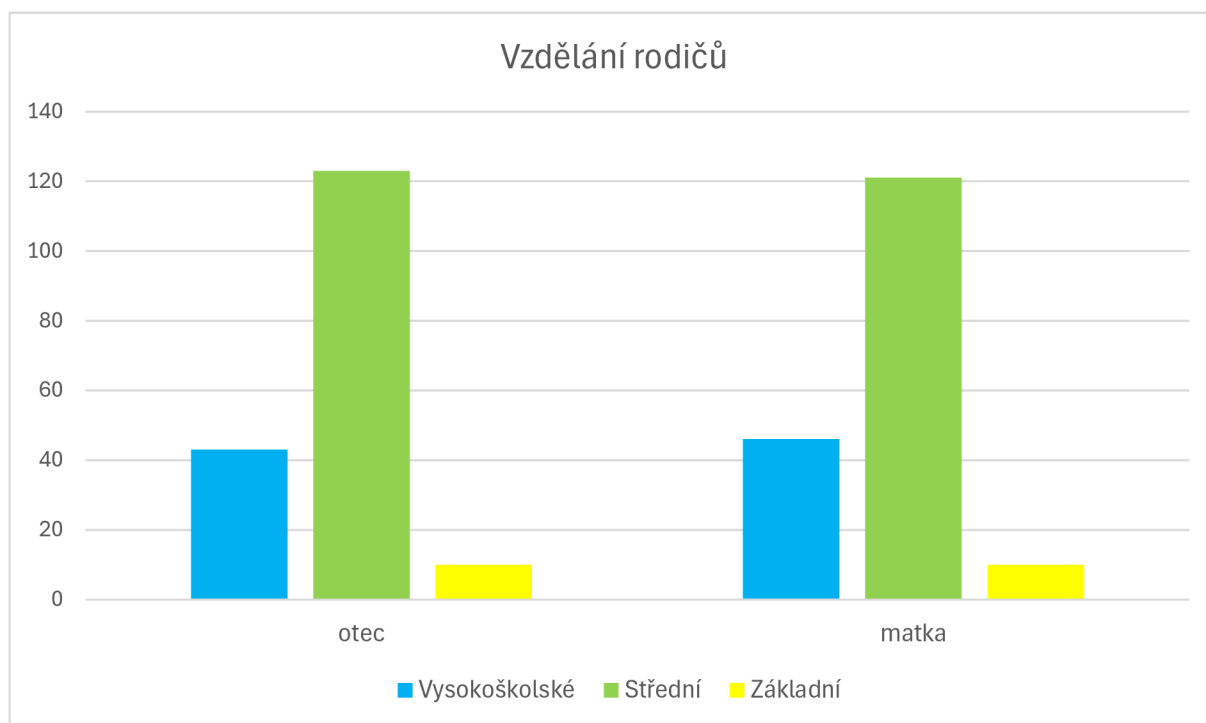
Poměr aktivistů mezi potomky rodičů s vysokoškolským vzděláním je relativně vyšší než u neaktivistů s tímto vzděláním. Vysokoškolské vzdělání rodičů bylo u aktivistů tím nejčastěji zastoupeným (57 % otců, 51 % matek), zatímco u neaktivistů bylo až na místě druhém (24 % otců, 26 % matek).

V poměru k počtu rodičů se středním vzděláním není účast aktivistů mezi jejich potomky tak konzistentní jako u vysokoškolského vzdělání. Mezi aktivisty se vyskytly pouze dva případy, kdy měl otec pouze základní vzdělání, a u matek šlo o jediný případ. Mezi neaktivisty šlo jak u otců, tak u matek o deset případů. Přestože je vzorek těchto případů celkem malý, v návaznosti na předchozí zjištění, lze konstatovat, že potomci rodičů se základním vzděláním mají menší pravděpodobnost k účasti v klimatickém aktivismu.

Vzdělanější rodiče jsou nejspíš více informovaní o environmentálních problémech a klimatické krizi a jsou si více vědomi důležitosti a naléhavosti řešení těchto problémů. Své názory a postoje tak v rodinném prostředí mohou přenášet i na své děti. Celkově tyto závěry naznačují, že vyšší vzdělání rodičů, zejména vysokoškolské, může přispívat k formování identity a vyšší pravděpodobnosti v účasti jejich potomků v environmentálním aktivismu.

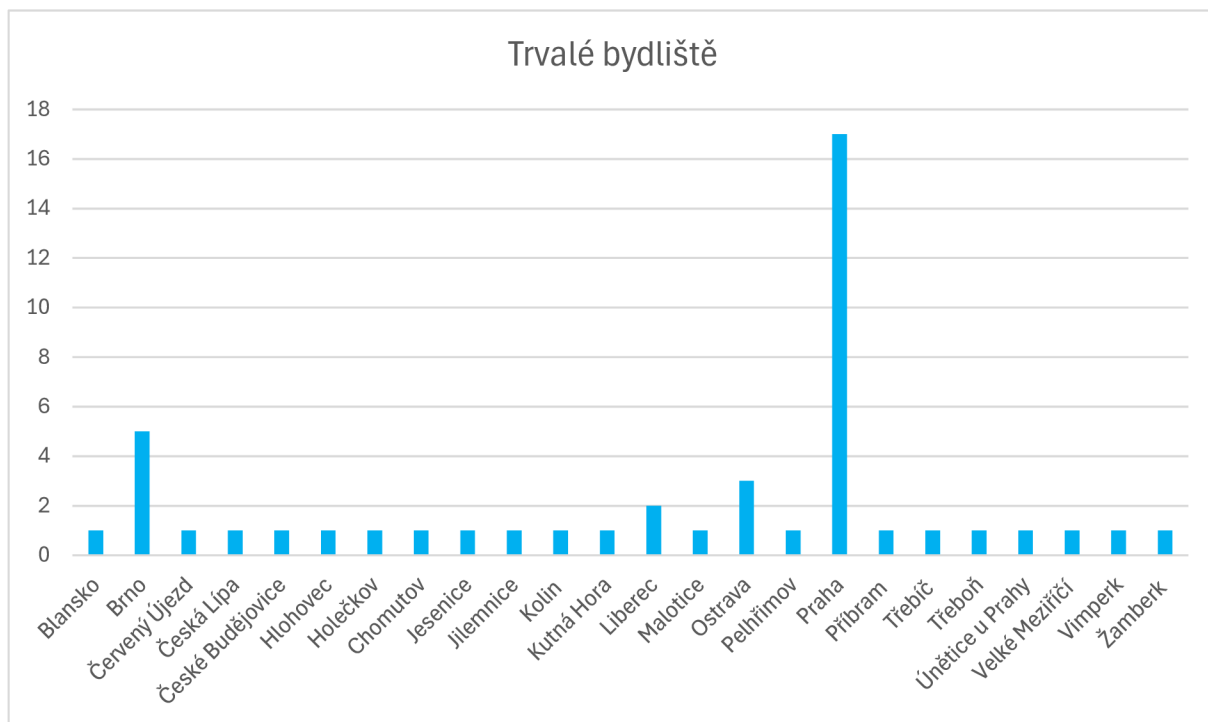
Obr. 16 Odpovědi respondentů (aktivisté) na otázku 33
(Zdroj: vlastní výzkum)

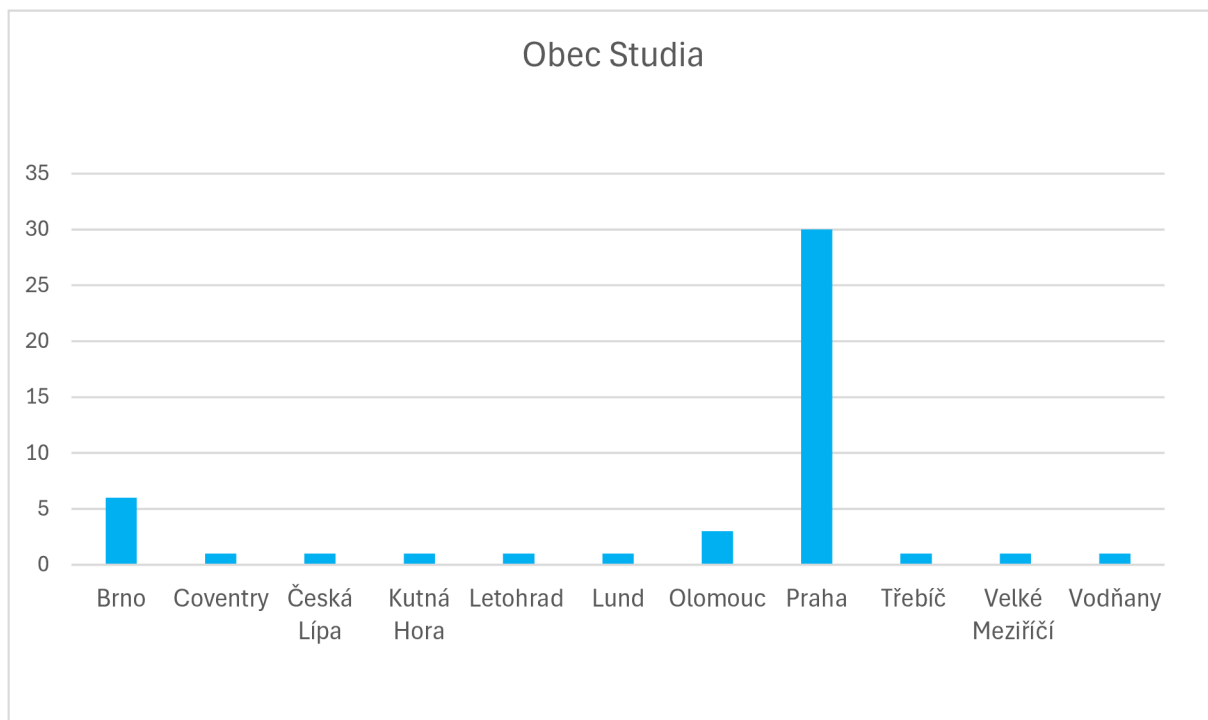
Obr. 17 Odpovědi respondentů (neaktivisté) na otázku 33
(Zdroj: vlastní výzkum)

Praha byla uváděna nejen jako nejčastější místo trvalého bydliště, ale i jako místo studia. Druhé v pořadí bylo Brno. Tato koncentrace naznačuje, že Praha a Brno jako metropole a hlavní akademická centra České republiky přitahují nejen studenty, ale také aktivisty. Větší města nabízí oproti menším městům lepší přístup k informacím a vzdělání v oblasti environmetálního aktivismu a ochrany životního prostředí, a to nejen v podobě vzdělávacích institucí. Mnoho organizací sídlí právě ve větších městech, kde mohou snáze organizovat více aktivit a událostí a oslovovat více potenciálních nových členů.

Bydliště a místo studia tak mohou hrát důležitou roli ve formování identity a angažovanosti v aktivismu. Studenti většinu svého času tráví ve městě, kde studují, a tato města jim mohou nabídnout prostředí podporující diskusi, vzdělání a výzkum v otázkách životního prostředí. Stejně tak jsou zde častější a dostupnější akce a aktivity věnující se environmetálnímu aktivismu a ochraně životního prostředí.

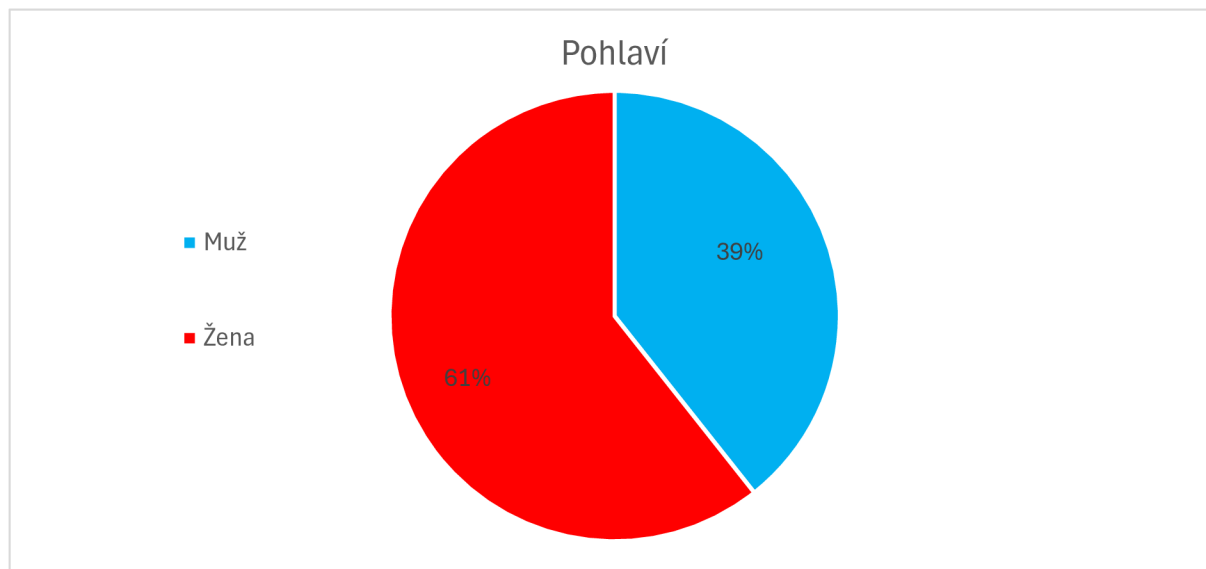

Obr. 18 Odpovědi respondentů (aktivisté) na otázku 30
(Zdroj: vlastní výzkum)

Obr. 19 Odpovědi respondentů (aktivisté) na otázku 31
(Zdroj: vlastní výzkum)

Skutečnost, že ženy převažují mezi aktivisty v environmentálních hnutích, je v souladu s pozorovanými globálními trendy i výsledky nadcházejících analýz v této práci. Ženy často projevují vyšší míru zájmu o ochranu životního prostředí a jsou aktivnější v boji za udržitelnost a ochranu přírody.

Obr. 20 Odpovědi respondentů (aktivisté) na otázku 29
(Zdroj: vlastní výzkum)

3.2.3. Pocit ohrožení environmentálními riziky a environmentální úzkost

Data ukazují, že se aktivisté cítí ohroženi všemi zmíněnými environmentálními riziky více než neaktivisté. Největší rozdíl mezi skupinami je patrný v otázce ohrožení ze sucha a nedostatku vody, dokonce přes polovinu aktivistů se cítí velmi ohrožena. Dále jde o otázku extrémních projevů počasí jako jsou tornáda, mrazy či vedra, a s ní související otázka požárů. V České republice je sice sucho a vedra často probírané téma každý rok, ale důsledek těchto rizik nemusí být pro občany České republiky tolik znatelný jako v jiných oblastech světa. Nižší úrodu plodin, projevující se vyšší cenou, si běžný občan spojí spíše s inflací a ekonomickou krizí než vlivem sucha na zemědělství. Podobně dalším důsledkem jsou požáry lesů nebo polí, způsobené právě suchem a vyššími teplotami. V České republice jsou takové případy relativně ojedinělé a v menším měřítku než v jiných zemích světa. Aktivisté se oproti neaktivistům zřejmě mohou cítit ohroženi i globálními problémy, jako byly požáry v Řecku, Španělsku či na Sibiři v posledních letech.

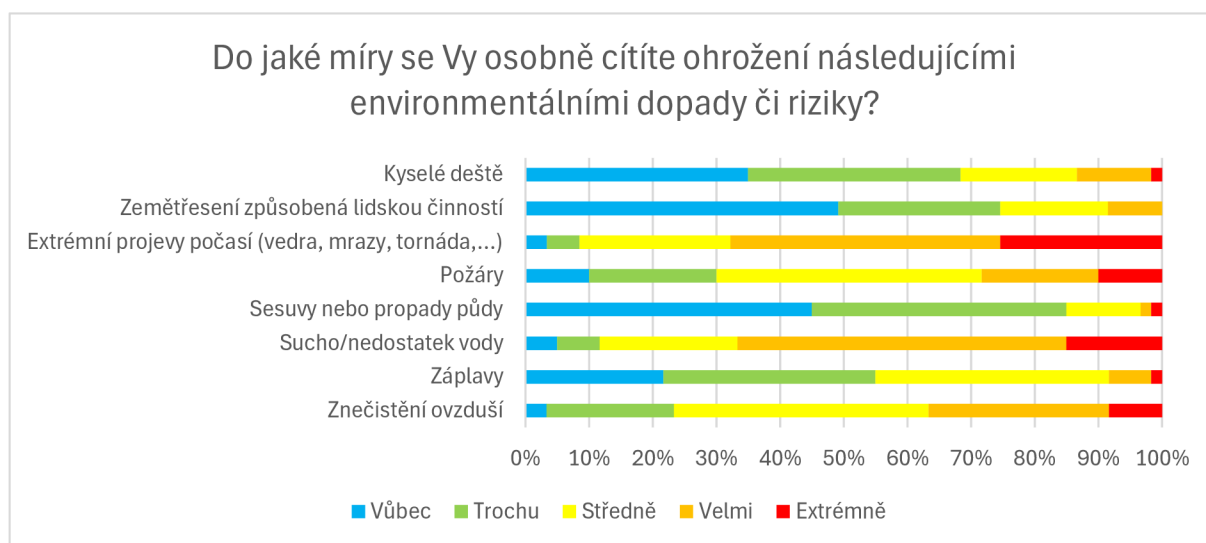
Nejméně se cítí obě skupiny ohroženy zemětřeseními, kyselými dešti a sesuvy nebo propady půdy. První dvě rizika jsou v Česku výjimečné a je tak pochopitelné, že z něj většina nemá obavy. Obava z propadů půdy je vzhledem k bydlištěm respondentů také očekávatelná. Předpokládal bych větší obavu, kdyby více respondentů bylo z lokací, kde se propady půdy

objevují například z důvodu poddolování, jako je Kutná hora, Krušnohoří či Ostravsko. Navíc může jít oproti ostatním rizikům o více osobní záležitost. Osoba bydlící ve městě s důlní historií, nemusí mít vůbec obavu z propadů půdy, protože bydlí daleko od lokací, kde se dolovalo.

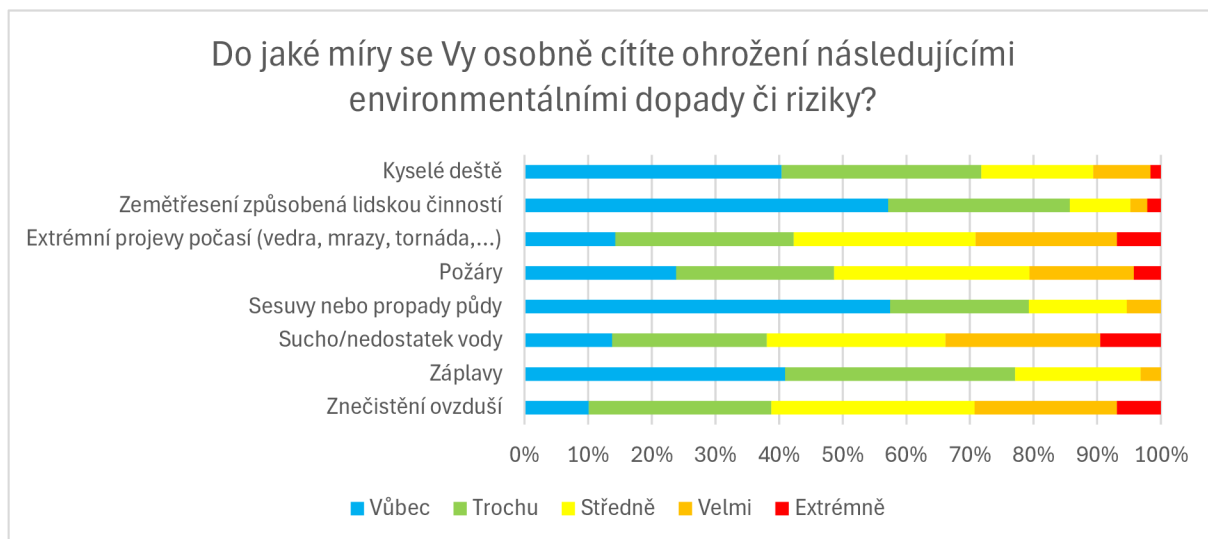
Při porovnání rozdílů mezi pohlavími, bylo zjištěno, že ženy obou skupin se cítí více ohroženy všemi zmíněnými environmentálními riziky. Největší rozdíly však byly pozorovány u znečištění ovzduší, sucha/nedostatku vody a extrémních projevů počasí, jako jsou vedra, mrazy a tornáda. Mezi ženami, které jsou aktivistkami a ženami, které nejsou nebyly zaznamenány výrazné změny. To samé platí i u mužů.

V otevřených otázkách měli respondenti možnost rozepsat své názory a myšlenky o environmentálních problémech. Několik aktivistů se vyjadřovalo až vulgárně, ostře kritizovali řešení environmentálních problémů a nedostatek činnosti a snahy za tyto problémy bojovat. Jiní se vyjadřovali o svém pocitu bezmoci a ztráty smyslu. Jiní poukazovali na to, že někteří jedinci svými činy akorát veřejnost odpuzují od snahy se environmentální problematice, byť jen začít věnovat. Obdobné názory měli i respondenti řízených rozhovorů. Jde o projevy environmentální úzkosti, která se mezi neaktivisty v otevřených otázkách objevovala výjimečně.

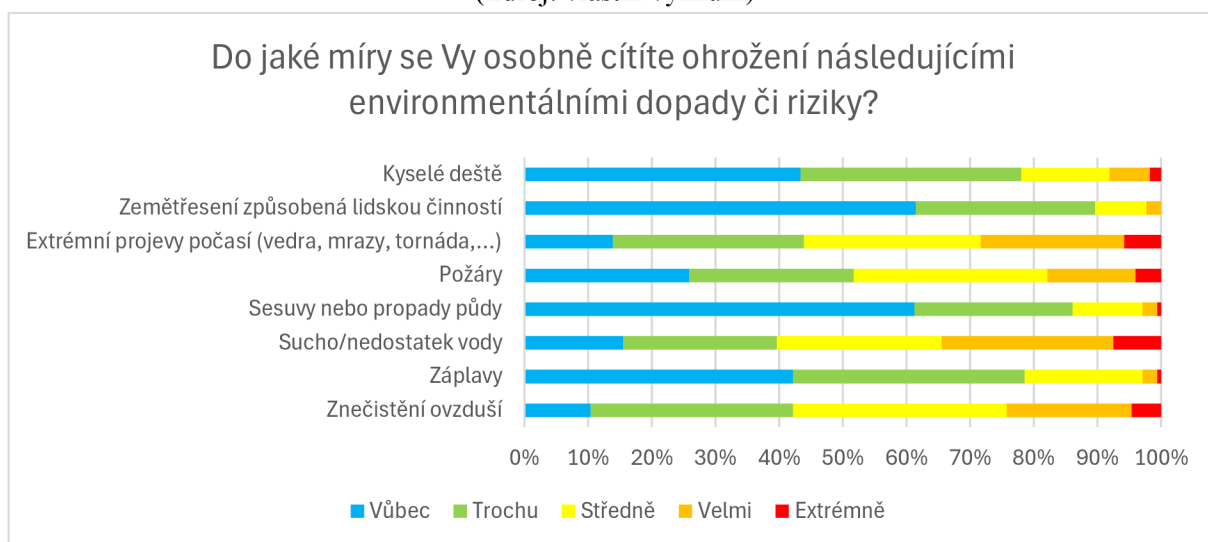
Vyšší úroveň environmentální úzkosti a pocitu ohrožení z environmentálních rizik u aktivistů může představovat důležitý motivátor k aktivnímu zapojení do klimatického aktivismu, a být hnací silou k hledání řešení. Obdobně osobní zkušenosti s nepříznivými klimatickými událostmi mohou výrazně posilovat angažovanost aktivistů.

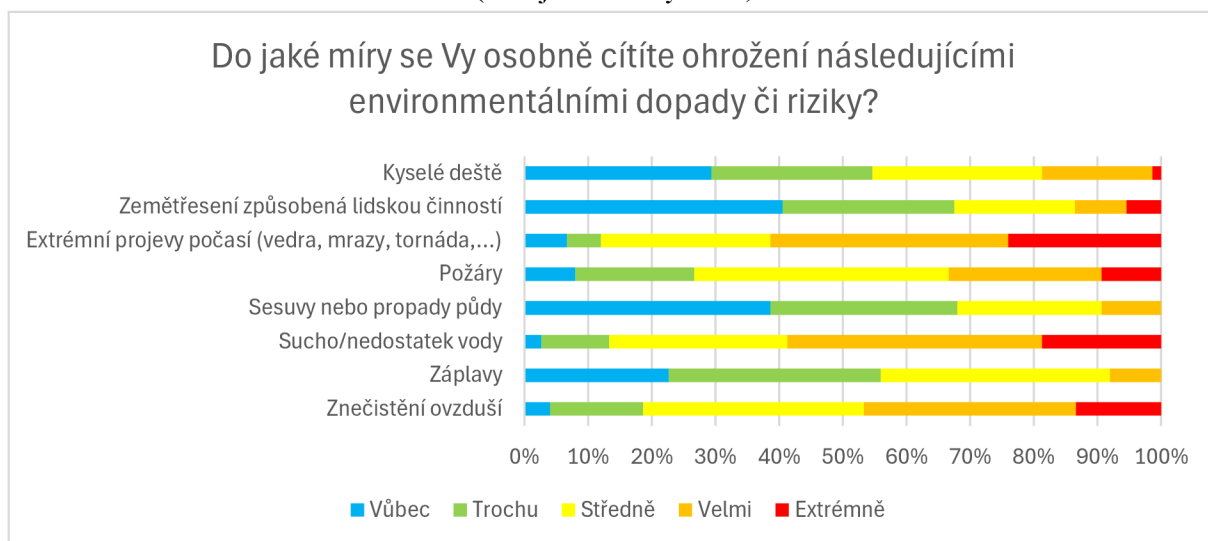
Obr. 21 Odpovědi respondentů (aktivisté) na otázku 22
(Zdroj: vlastní výzkum)

Obr. 22 Odpovědi respondentů (neaktivisté) na otázku 22
(Zdroj: vlastní výzkum)

Obr. 23 Odpovědi respondentů (muži) na otázku 22
(Zdroj: vlastní výzkum)

Obr. 24 Odpovědi respondentů (ženy) na otázku 22
(Zdroj: vlastní výzkum)

3.3. Životní styl mladých klimatických aktivistů

3.3.1. Změny v životním stylu spojené s aktivismem

Třídění odpadu se prokázalo být běžnou praxí jak u aktivistů, tak u neaktivistů. I když aktivisté mohou mít vyšší povědomí o významu třídění odpadu, veřejnost se také aktivně zapojuje do této činnosti, což naznačuje rozšířenou akceptaci a podporu pro recyklaci a snižování odpadu. Tento jev se zřejmě promítá ještě i do snahy omezovat plastové výrobky, o kterou v porovnání s ostatními aktivitami ukázali neaktivisté také značný zájem.

Také zájem o úsporu energie v domácnosti je u obou skupin relativně vysoký. To může být způsobeno nejen ekologickým povědomím, ale také ekonomickými důvody spojenými s nižšími účty za energie. Obě skupiny se tak mohou cítit motivovány ke snižování spotřeby energie, i když každá z jiných důvodů.

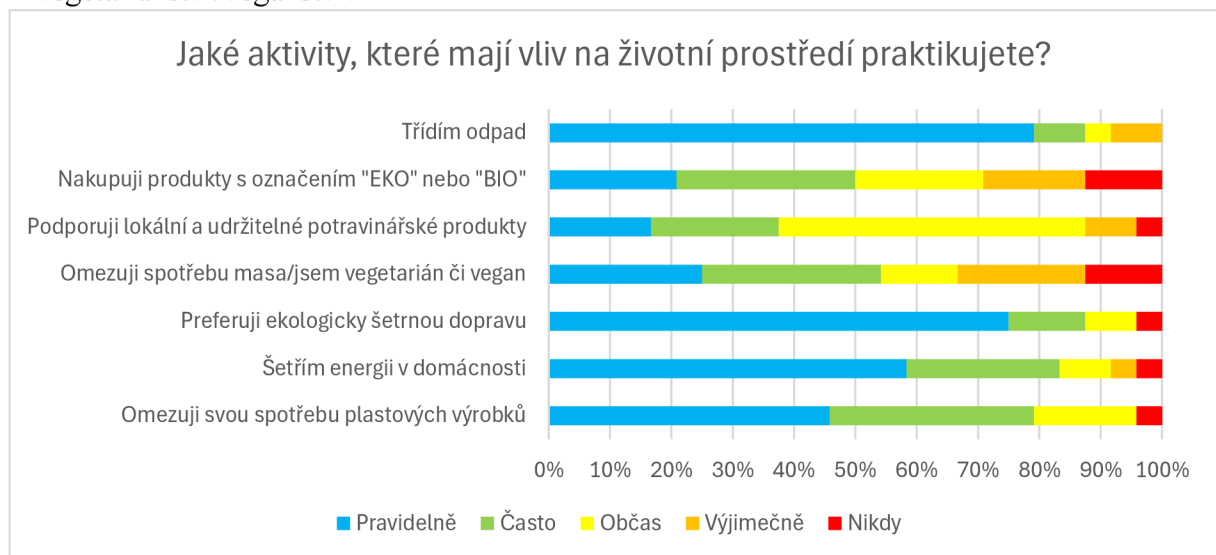
Aktivisté vykazují větší ochotu používat ekologicky šetrnou dopravu, což může být důsledkem jejich snahy minimalizovat dopady na životní prostředí. V porovnání se zbývajícími aktivitami projevily ale i neaktivisté docela velký zájem. To ovšem může být ovlivněno zkreslením pozorovaného vzorku. Většina respondentů byli mladí lidé, pro které je ekologicky šetrnější veřejná doprava nejběžnějším způsobem cestování.

Mezi aktivisty dominují zbývající praktiky zaměřené především na minimalizaci negativních dopadů chovu zvířat na životní prostředí a snížení uhlíkové stopy. Projevují větší ohleduplnost vůči životnímu prostředí tím, že omezují konzumaci masa, preferují ekologické a lokální potraviny a podporují udržitelnou výrobu. Naopak neaktivisté mohou být méně informovaní nebo méně citliví na tuto problematiku. Pravděpodobně se také méně zaměřují na ekologické hledisko. Jejich volby v oblasti spotřeby a preferencí mohou být ovlivněny spíše ekonomickými aspekty nebo jinými preferencemi, než jsou ekologické zájmy a ohleduplnost k životnímu prostředí.

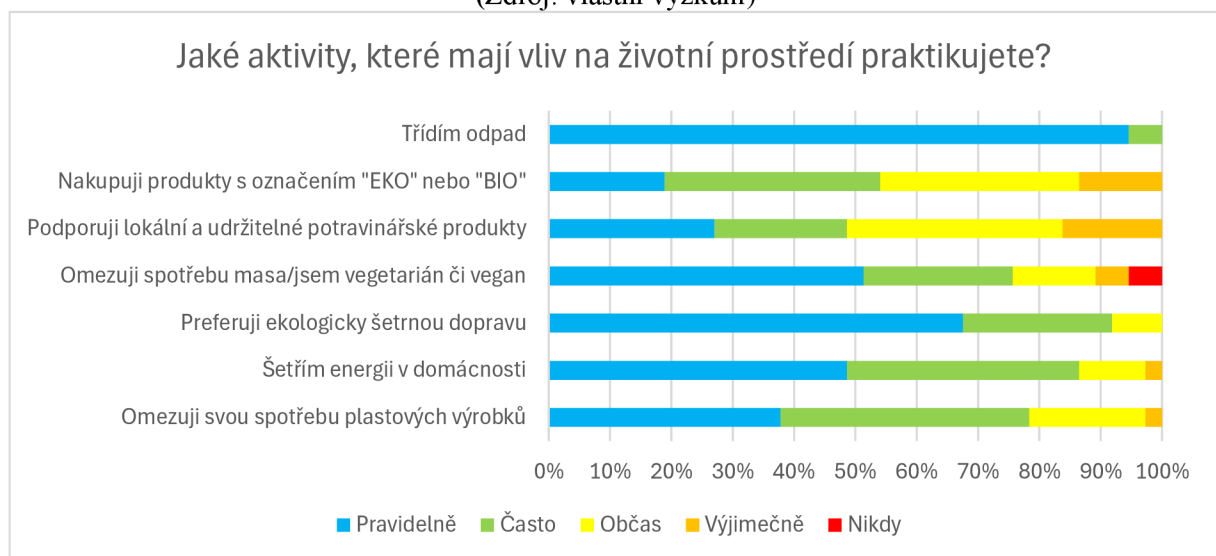
Ženy v obou skupinách projevily větší zájem o všechny praktikované aktivity. Nejvýraznějším je třídění odpadu, které pravidelně praktikují všechny aktivistky až na dvě, které uvedly, že třídí často. Dalším pozoruhodným zjištěním bylo, že mezi aktivistkami bylo omezení spotřeby masa jedinou aktivitou, kterou některé nikdy nedělají. Všechny ostatní aktivity provádějí v určité míře všechny aktivistky. U neaktivistů byl největší rozdíl pozorován v otázce ekologicky šetrné dopravy, kterou oproti mužům preferuje většina žen. Tento jev může být ovlivněn i tím, že v České republice tvoří až 56,4 % všech držitelů platných řidičských průkazů muži (ČSÚ, 2019).

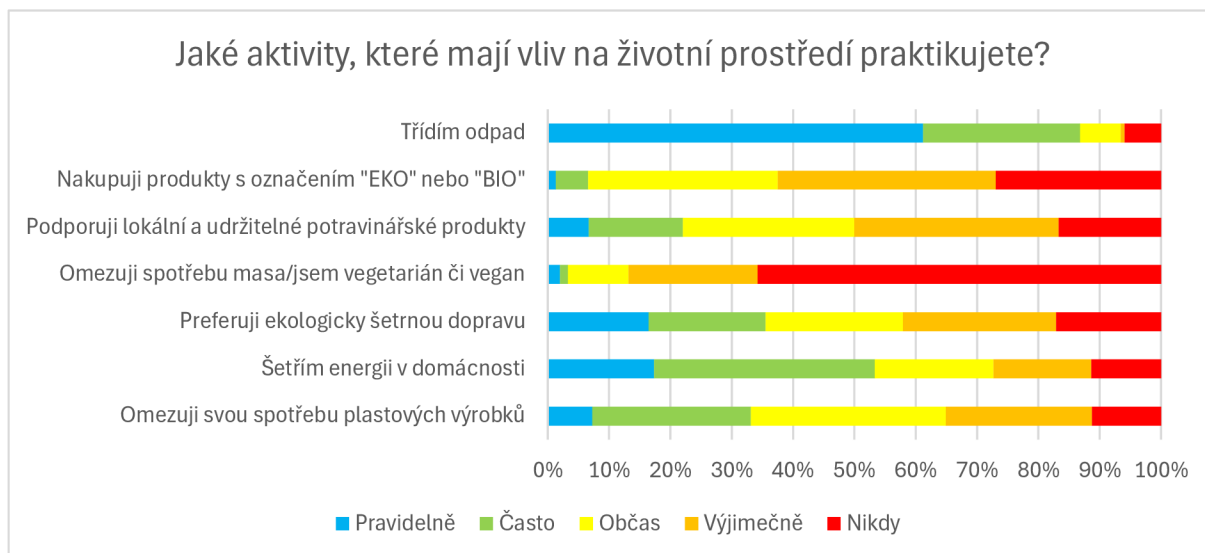
Celkově lze tedy říci, že aktivisté projevují vyšší míru angažovanosti v oblasti pro-ekologických chování a postojů než neaktivisté. Zároveň ženy v obou skupinách projevily vyšší angažovanost v těchto oblastech než muži. Snaha o ochranu životního prostředí se projevuje jak v jejich osobních zvyklostech, tak i v podpoře ekologicky šetrných iniciativ a produktů. Z analýzy dat vyplývá, že aktivismus může hrát klíčovou roli při formování ekologicky orientovaného chování jedince. Existuje pozoruhodná korelace mezi aktivismem a několika konkrétními chováními spojenými s ochranou životního prostředí. S aktivismem mohou pravděpodobněji přijít změny v životním stylu jako omezení spotřeby plastových výrobků, preferování ekologicky šetrné dopravy, šetření energie v domácnosti a podpora lokálních a udržitelných potravinářských produktů, omezení spotřeby masa nebo přechod k vegetariánství/veganství.

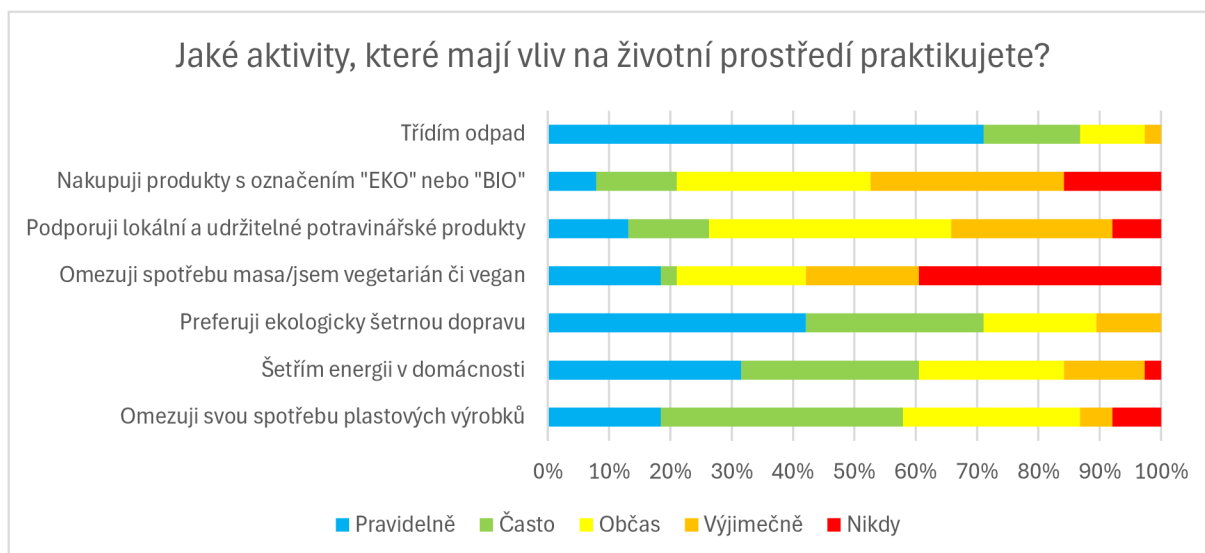
Obr. 25 Odpovědi respondentů (aktivisté, muži) na otázku 4
(Zdroj: vlastní výzkum)

Obr. 26 Odpovědi respondentů (aktivisté, ženy) na otázku 4
(Zdroj: vlastní výzkum)

Obr. 27 Odpovědi respondentů (neaktivisté, muži) na otázku 4
(Zdroj: vlastní výzkum)

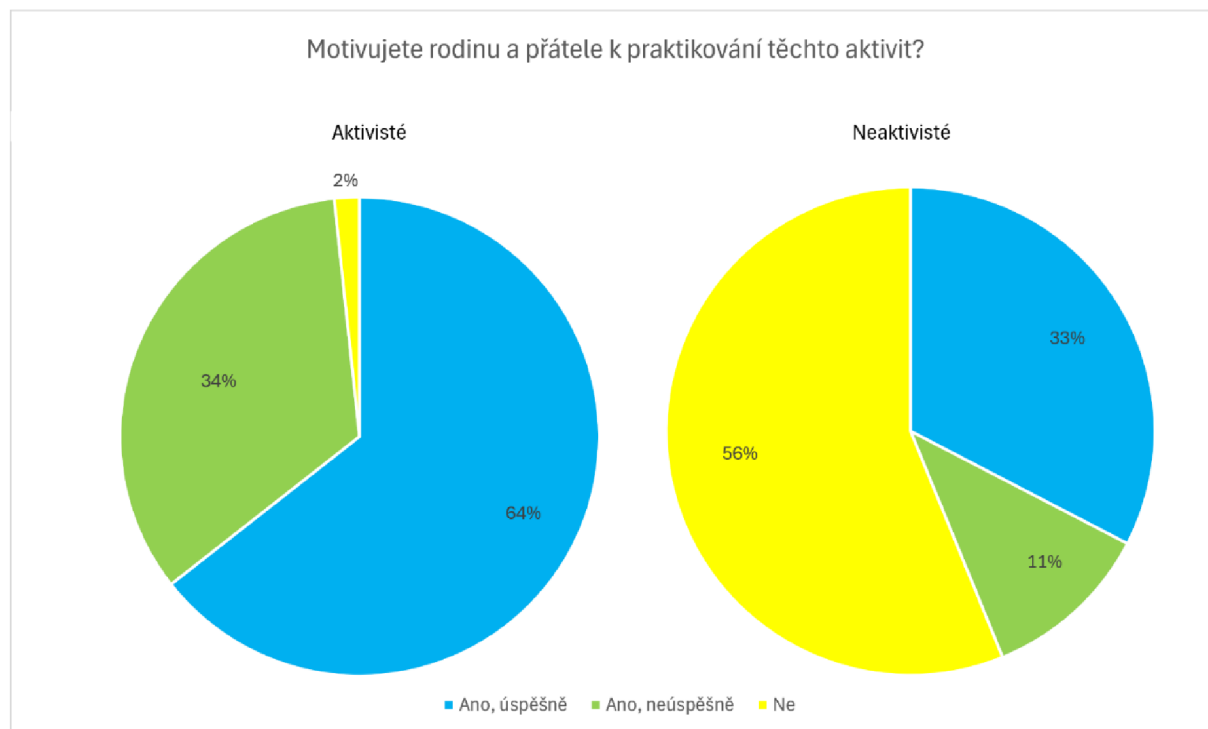

Obr. 28 Odpovědi respondentů (neaktivisté, ženy) na otázku 4
(Zdroj: vlastní výzkum)

Z dat navazující otázky vyplývá, že více než polovina respondentů z řad neaktivistů se vůbec nesnaží motivovat svou rodinu a přátele k ekologicky příznivým aktivitám, zatímco pouze jeden aktivista uvedl, že se o takovou motivaci nesnažil. Tento rozdíl může být důsledkem různých faktorů, včetně osobního postavení v rámci komunity, míry angažovanosti v ochraně životního prostředí a povědomí o ekologických problémech.

Neaktivisté mohou být méně motivováni k přenášení svých hodnot a praktik na své blízké z různých důvodů, včetně nedostatku informací, pocitu, že nemají dostatečně silný vliv, nebo jednoduše nedostatku zájmu. Na druhou stranu aktivisté, kteří jsou aktivní v oblasti

ekologického aktivismu, pravděpodobněji považují motivaci svých blízkých za důležitou součást svého úsilí o dosažení pozitivních změn v oblasti životního prostředí.

Obr. 29 Odpovědi respondentů na otázku 6
(Zdroj: vlastní výzkum)

3.3.2. Aktivity spojené s environmentálním aktivismem

Z dat je patrné, že s výjimkou o zájem a diskuse o environmentálních tématech se neaktivisté o ostatní aktivity téměř nezajímají. Zájem o environmentální témata a následné diskuse o nich mohou mít pravděpodobně spojitost s tím, jak často se tato témata objevují v médiích. Častější mediální pokrytí problémů týkajících se životního prostředí pravděpodobně podněcuje veřejnost k diskusi a zvyšuje jejich zájem o tato témata. Přesto není patrné, že by díky tomu následně lidé projevovali větší zájem o účast v ostatních aktivitách souvisejících s ochranou životního prostředí.

Aktivisté projevují vysoký zájem o environmentální témata a diskuse v médiích, což naznačuje jejich silnou angažovanost v problematice ochrany životního prostředí. Diskutují o těchto problémech jak s kolegy či přáteli, tak i se svou rodinou, což ukazuje jejich snahu sdílet a prosazovat environmentální hodnoty ve svém sociálním okolí. Tato aktivita může sloužit k výměně názorů, sdílení informací a vzájemné podpoře v boji za změny a ochranu životního prostředí.

S předchozími aktivitami zřejmě také souvisí zájem o podepisování petic týkající se environmentálních problémů. Podobně jako v předchozích aktivitách má většina aktivistů o podepisování petic pravidelný zájem. Pouze menší část petiční aktivity zcela vynechává. Tento vysoký podíl aktivistů, kteří podepisují petiční listiny, ukazuje jejich hlubší angažovanost a vztah k environmentálním otázkám, což je důležitá součást jejich úsilí o ochranu životního prostředí a podporu udržitelnosti

Manifestace či demonstrace a blokády či jiné formy radikálních protestů jsou dvě různé formy protestních akcí, které často souvisejí s aktivismem a vyjádřením nesouhlasu s určitými politikami nebo praktikami. Manifestace jsou obvykle veřejné a mírumilovné akce, kde se lidé shromažďují k vyjádření svých názorů na určité téma nebo problém. Účast na manifestacích může být vnímána jako mírnější forma protestu, která láká širší spektrum účastníků, včetně těch, kteří nechtějí nebo nemohou riskovat konfliktní situace.

Blokády jsou obvykle radikálnější formou protestu, kde účastníci fyzicky brání od vstupu na určitá místa, akce nebo události. Nejběžnějším příkladem je aktuálně blokování dopravy. Radikální protesty ve formě útoků na umělecká díla či narušování kulturních a sportovních akcí si za cíl dávají touto formou zaujmout veřejnost a poukázat během takového protestu na určitou environmentální problematiku. Účast na takových protestech vyžaduje větší odvahu a ochotu riskovat konfrontaci se zákonem nebo autoritami. Často jsou spojeny s vyšším stupněm angažovanosti a vášně pro danou problematiku.

Z porovnání těchto dvou akcí se dá předpokládat, že účast na blokáдах a protestech bude méně častá než účast na manifestacích a demonstracích. Z dat vyplývá, že tomu tak skutečně je. Manifestací se nikdy nezúčastnila desetina respondentů, ale blokáд a protestů se nezúčastnila více než třetina.

Přestože mnoho aktivistů znak environmentální kampaně nosí, tato aktivita je druhá nejméně populární. Polovina všech respondentů nikdy odznak nenosila. Na toto můžou mít vliv sociální sítě. V dnešní době jsou postoje lidí nejlépe vidět právě na internetu a sociálních sítích. Místo fyzického nošení odznaku můžou být pro aktivisty účinnější nosit odznak v digitální formě na svém internetovém profilu.

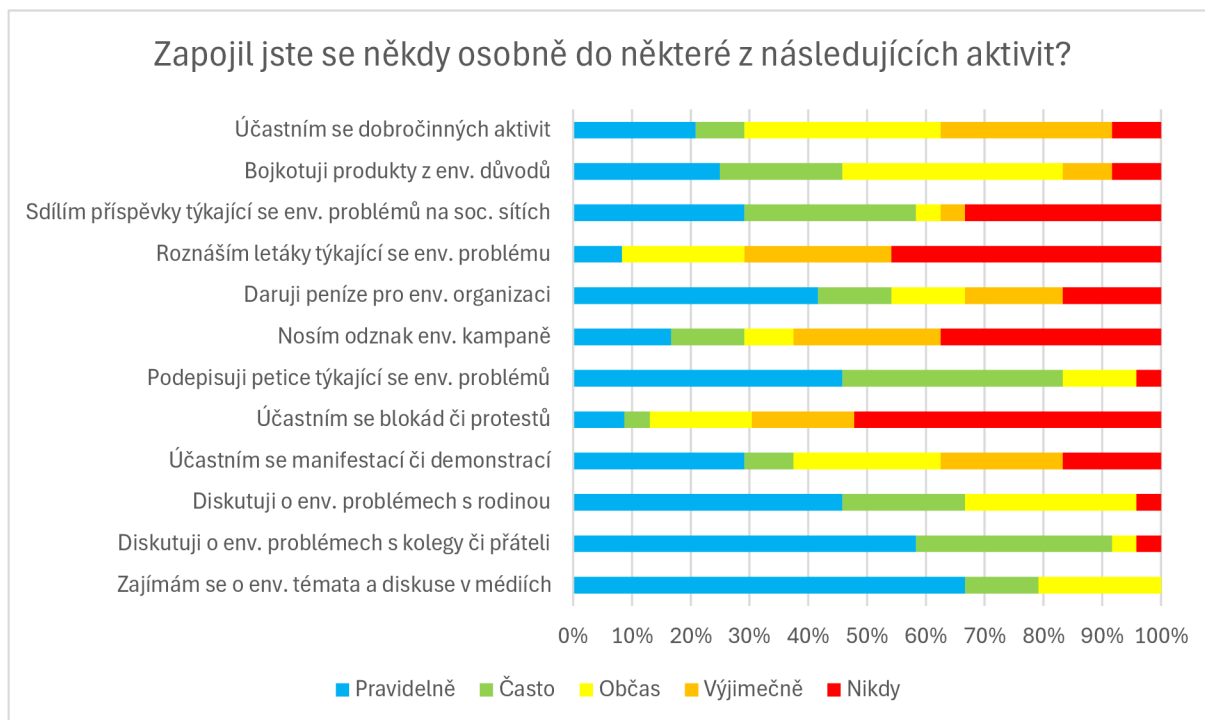
Roznášení letáků týkající se environmentálních problémů je nejméně populární aktivita. Přes polovinu aktivistů tuto činnost nikdy neprovádělo. To může naznačovat, že i když aktivisté mají zájem šířit informace o environmentálních problémech, přímá fyzická aktivita, jako je roznášení letáků, může být méně přitažlivá nebo dostupná.

Sdílení příspěvků týkající se environmentálních problémů je po diskusích nejčastější aktivitou. Aktivisté jsou si očividně vědomi vlivu sociálních médií a využívají je k šíření informací a osvěty o životním prostředí. Vzhledem k tomu, že sdílení na sociálních sítích umožňuje oslovit širší publikum, může být tato aktivita účinným způsobem, jak upozornit na environmentální problémy a zapojit lidi do diskusí a akcí týkajících se ochrany životního prostředí. Internet a sociální sítě tak hrají v moderní době důležitou roli v distribuci informací. V tomto kontextu dává smysl, proč roznášení letáků je nejméně populární aktivita. Sociální sítě umožňují oslovit daleko více lidí a šířit větší množství informací, než by bylo možné skrz roznášení letáků.

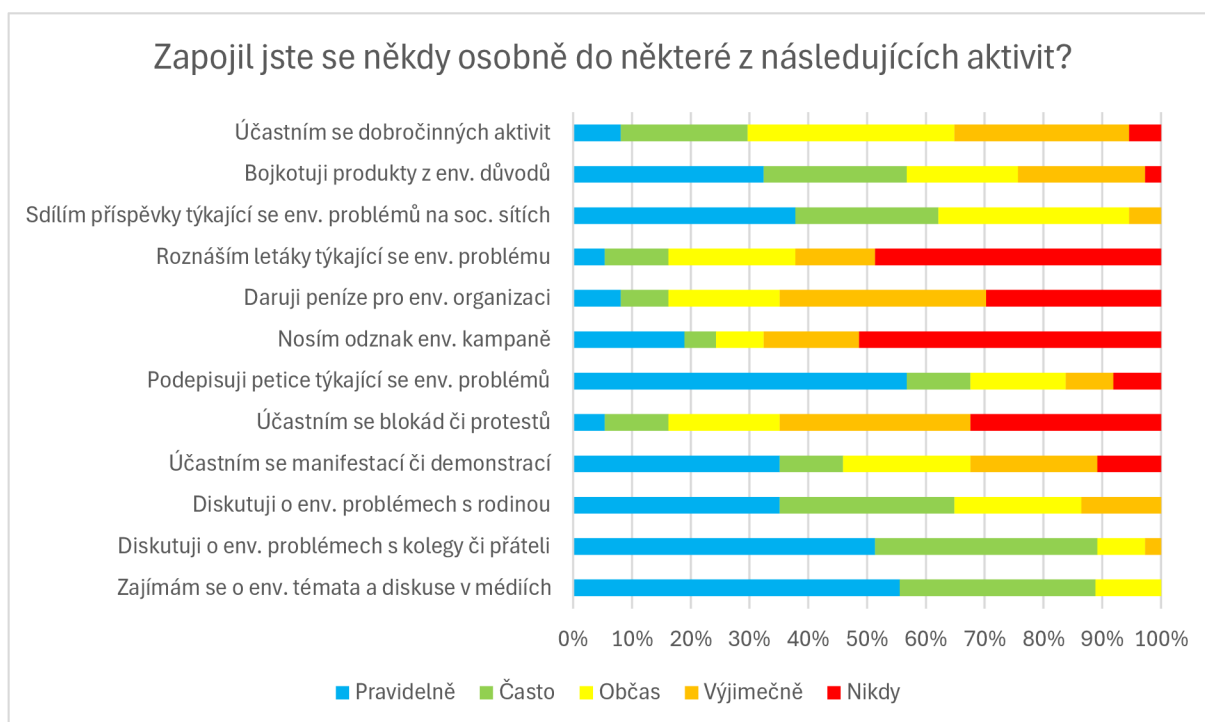
Bojkot produktů ukazuje poměrně vyrovnanou rozmanitost v angažovanosti v této aktivitě. Největší skupinou jsou ale stále aktivisté bojkotující pravidelně a následně zájem vyrovnaně klesá, což svědčí o silném zájmu aktivistů o udržitelnou spotřebu.

Aktivisté se často účastní dobročinných aktivit, jako je sázení stromů, či sběr odpadků v přírodě. Největší podíl aktivistů se účastní občas nebo výjimečně, což může být i tím, že ne všichni mohou mít stejné příležitosti. Časová dostupnost i lokace konání takových akcí může mít velký vliv na tom, jak často se mohou zájemci účastnit. Je zajímavé, že se mezi aktivisty nenašel jediný člověk, který by se nikdy nezúčastnil dobročinné akce. To naznačuje, že většina aktivistů si klade za cíl podporovat životní prostředí prostřednictvím praktických akcí. Taková aktivita představuje důležitou součást jejich snahy o ochranu přírody a udržitelnost.

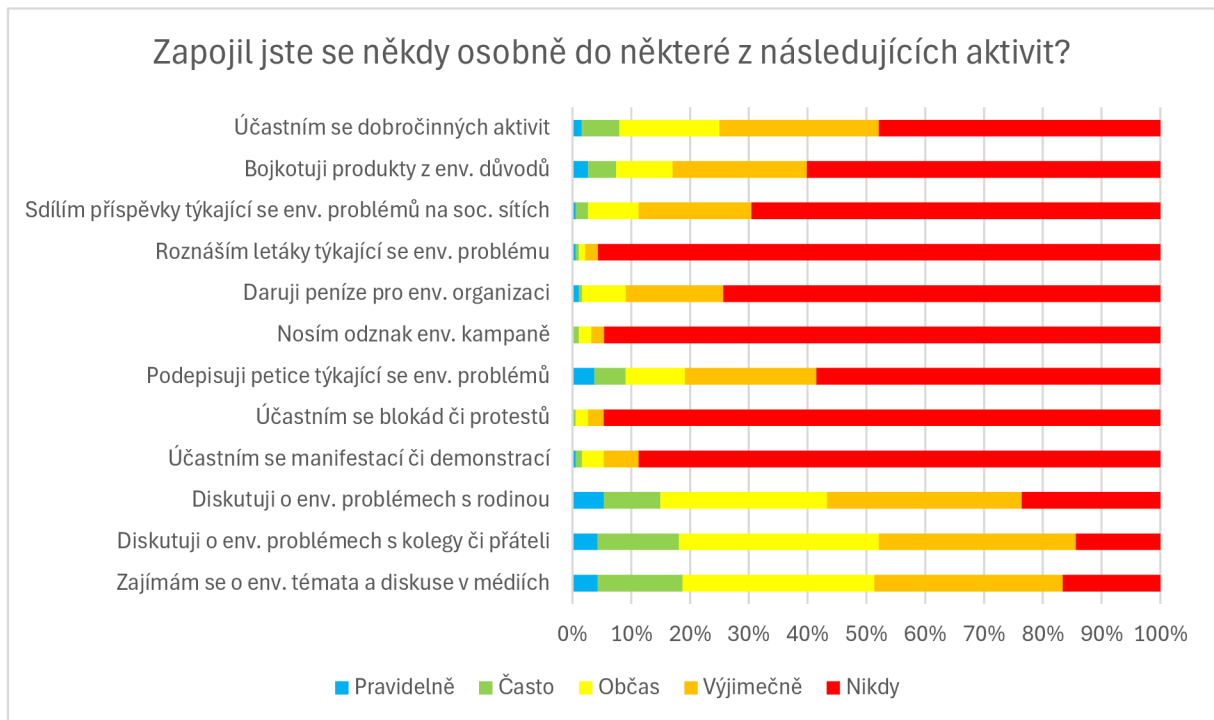
Z hlediska pohlaví nebyly mezi ženami a muži u neaktivistů shledány výrazné rozdíly, zato u aktivistů byly v některých aktivitách pozorovány výrazné rozdíly. Na rozdíl od mužů ženy více sdílejí na sociálních sítích příspěvky spojené s environmentálními problémy a aktivismem. Zjištění, že žádná žena neuvěděla, že by nikdy nesdílela příspěvek, naznačuje, že sociální sítě jsou pro ženy významnějším aspektem jejich života a mohou tak být i důležitější součástí jejich zapojení do aktivismu. Naopak muži častěji poskytují finanční dary na podporu klimatických hnutí. Což naznačuje, že muži preferují přímější způsoby podpory hnutí, které se aktivně snaží řešit environmentální problémy, oproti méně přímým způsobům. Je možné, že na tuto činnost má vliv také rozdíl ve finanční situaci mužů a žen, avšak v tomto výzkumu nelze na tuto otázku definitivně odpovědět.

Obr. 30 Odpovědi respondentů (aktivisté, muži) na otázku 3
(Zdroj: vlastní výzkum)

Obr. 31 Odpovědi respondentů (aktivisté, ženy) na otázku 3
(Zdroj: vlastní výzkum)

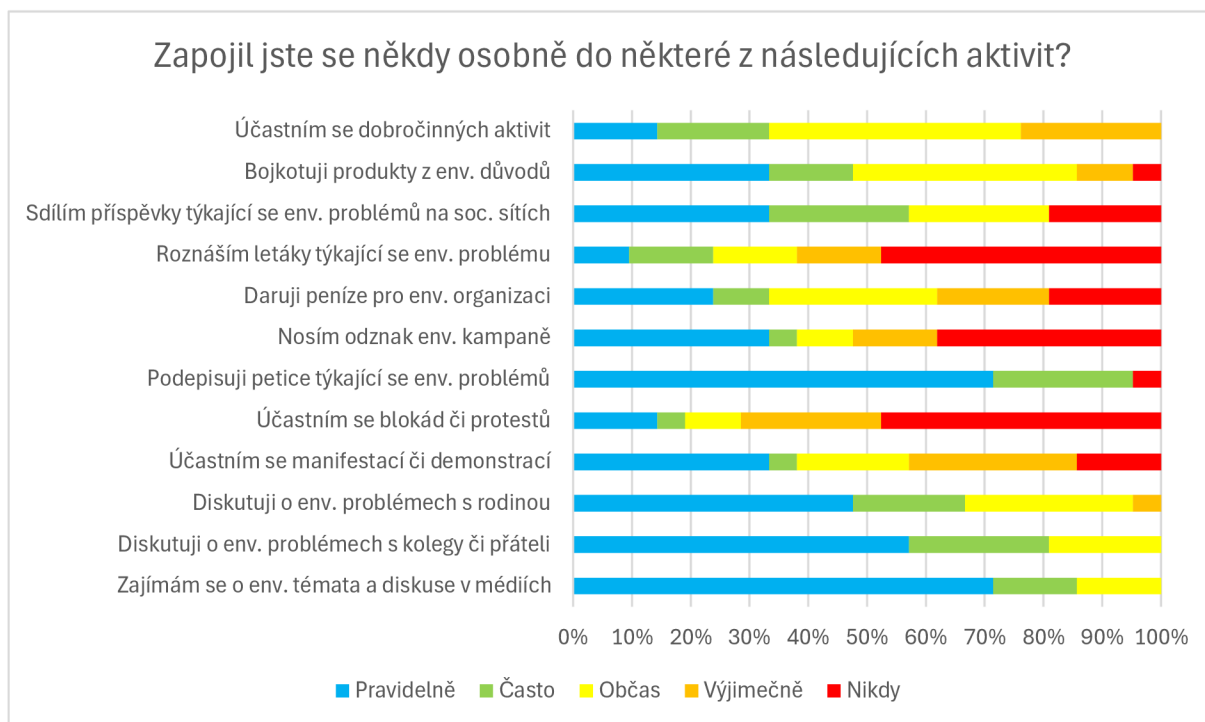

Obr. 32 Odpovědi respondentů (neaktivisté) na otázku 3
(Zdroj: vlastní výzkum)

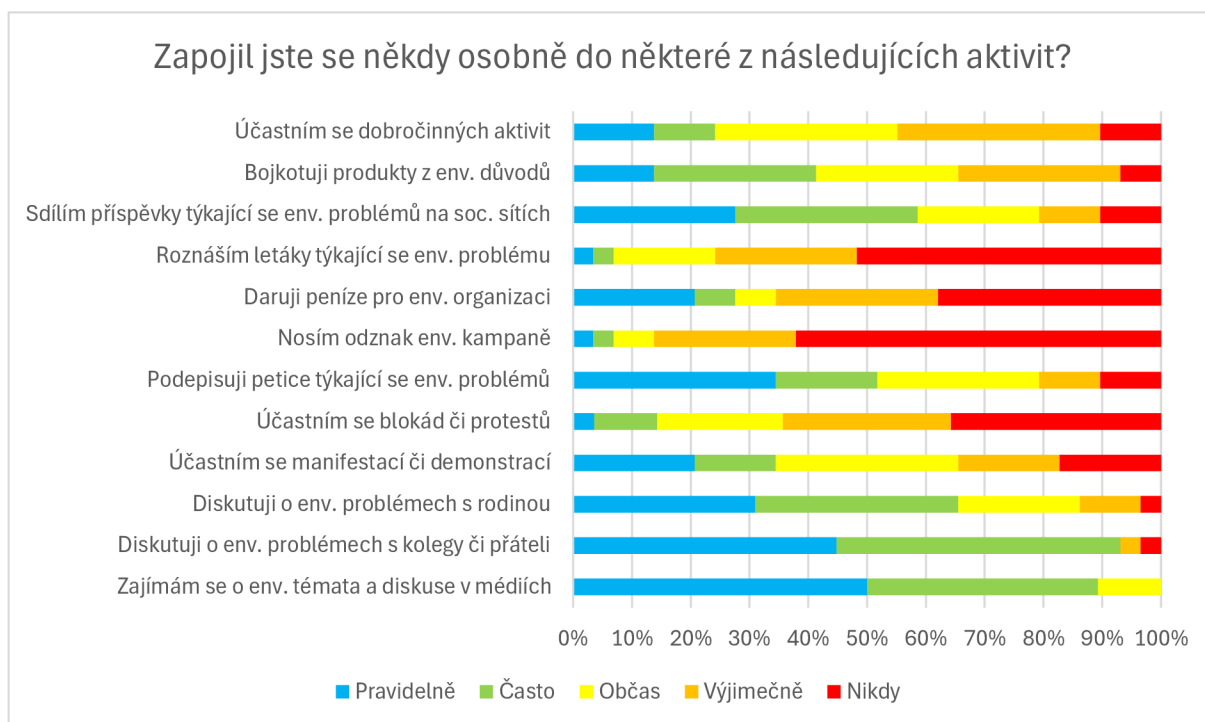
Jak se dalo předpokládat, do všech zkoumaných aktivit se zapojovali častěji jedinci, kteří věří, že se environmentálním hnutím daří ovlivňovat politická rozhodnutí. Víra v politickou efektivitu byla hodnocena podle míry souhlasu v odpovědích u otázky „Myslíte si, že environmentální hnutím se daří úspěšně ovlivňovat politická rozhodnutí v oblasti ochrany životního prostředí?“.

U osob, které věří v politickou efektivitu, je nejvýraznější skutečností to, častěji podepisují petice a nosí odznaky environmentálních kampaní. Zajímavý trend se projevuje v účasti na blokadách a protestech. Téměř polovina osob, které věří v politickou efektivitu, se nikdy neúčastnila blokad, zatímco u osob, které nevěří v politickou efektivitu, toto číslo činí necelých 35 %. Současně je ale mezi těmi, kdo věří v politickou efektivitu, vyšší podíl pravidelných účastníků.

Další analýza rozdělila aktivisty na dvě věkové skupiny: generace Z a (do 25 let) a generace Y (25-39 let). Respondentů nad 40 let bylo pouze sedm a z této analýzy byli vynecháni. Generace Z se účastnila skoro všech aktivit výrazně častěji. Především šlo o bojkot produktů, podepisování petic, roznášení letáků a diskuse o environmentálních problémech s rodinou. Jedinou výjimkou bylo darování peněz klimatickým hnutím, což je očekávatelné, vzhledem k tomu, že většina generace Z jsou studenti, kteří nemají stabilní příjem peněz.

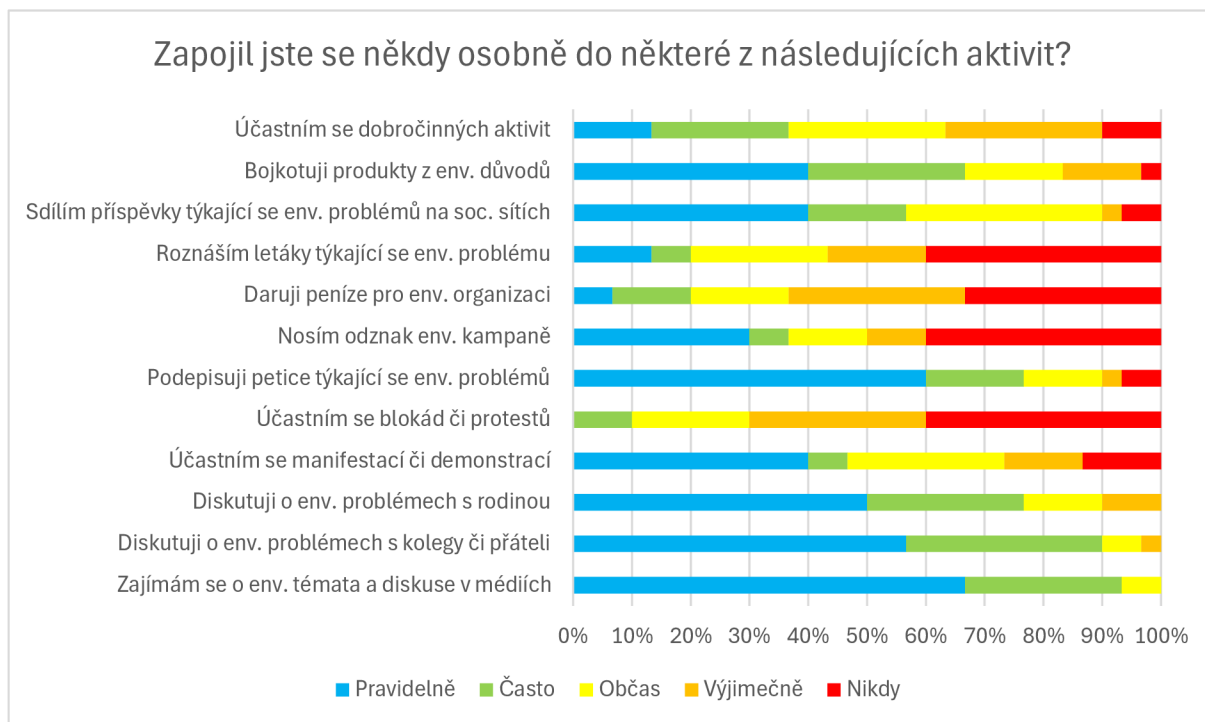

Obr. 33 Odpovědi respondentů (aktivisté věřící v politickou efektivitu env. hnutí) na otázku 3
(Zdroj: vlastní výzkum)

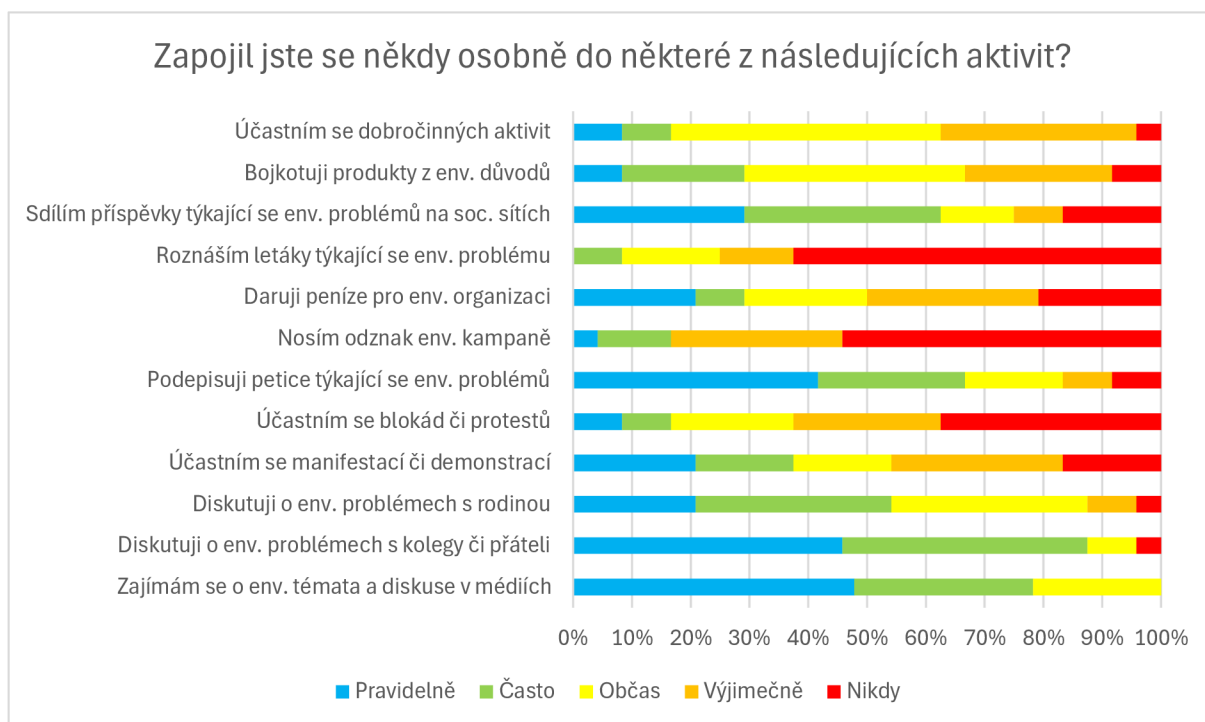

Obr. 34 Odpovědi respondentů (aktivisté nevěřící v politickou efektivitu env. hnutí) na otázku 3
(Zdroj: vlastní výzkum)

Obr. 35 Odpovědi respondentů (generace Z) na otázku 3
(Zdroj: vlastní výzkum)

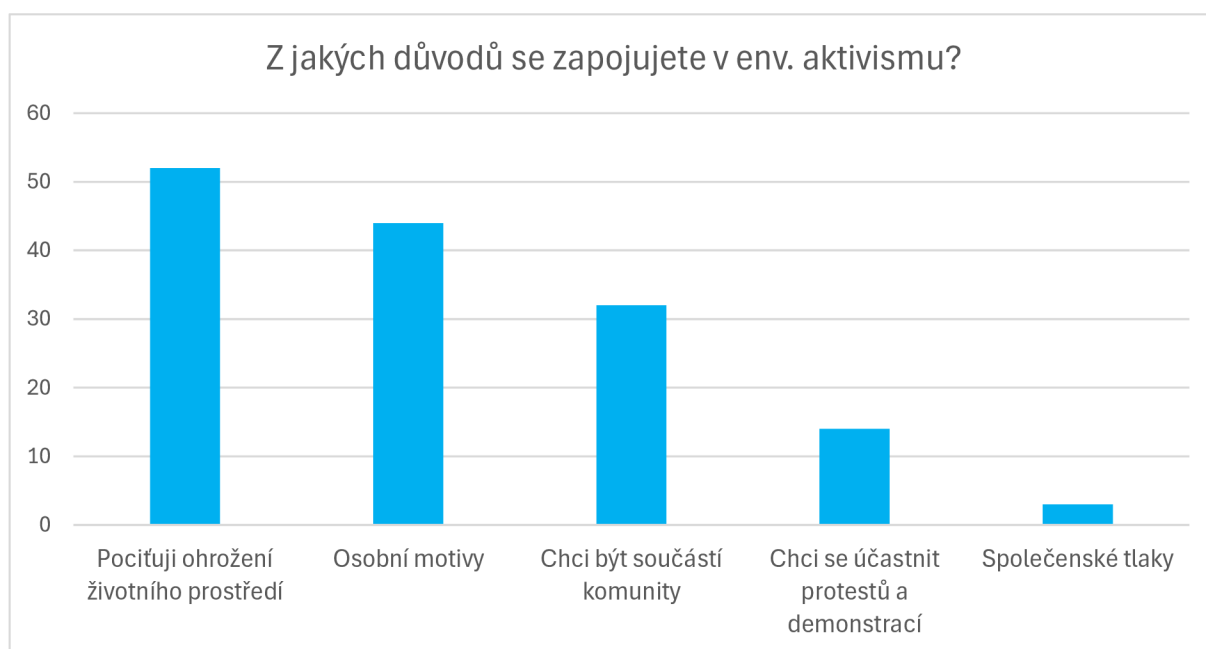

Obr. 36 Odpovědi respondentů (generace Y) na otázku 3
(Zdroj: vlastní výzkum)

3.4. Cíle a motivace aktivistů klimatických hnutí

Aktivní účast v environmentálním aktivismu je motivována různými faktory, jak ukazují data. Nejčastějším důvodem je pocit ohrožení životního prostředí, což je pro většinu respondentů klíčovým faktorem, který je pohání k aktivnímu angažování. Osobní motivy hrají také významnou roli, což naznačuje, že mnoho lidí se zapojuje do aktivismu kvůli osobním hodnotám a přesvědčením ohledně ochrany životního prostředí. Důležitým aspektem je také touha být součástí komunity, což ukazuje, že aktivismus může sloužit i jako prostředek pro vyjádření společenské sounáležitosti. Naproti tomu zájem o účast na protestech a demonstracích je menší, ale stále významná motivace pro některé jedince. Společenské tlaky hrají méně významnou roli, což naznačuje, že osobní motivace a vnímání ohrožení životního prostředí mají větší váhu než vnější faktory.

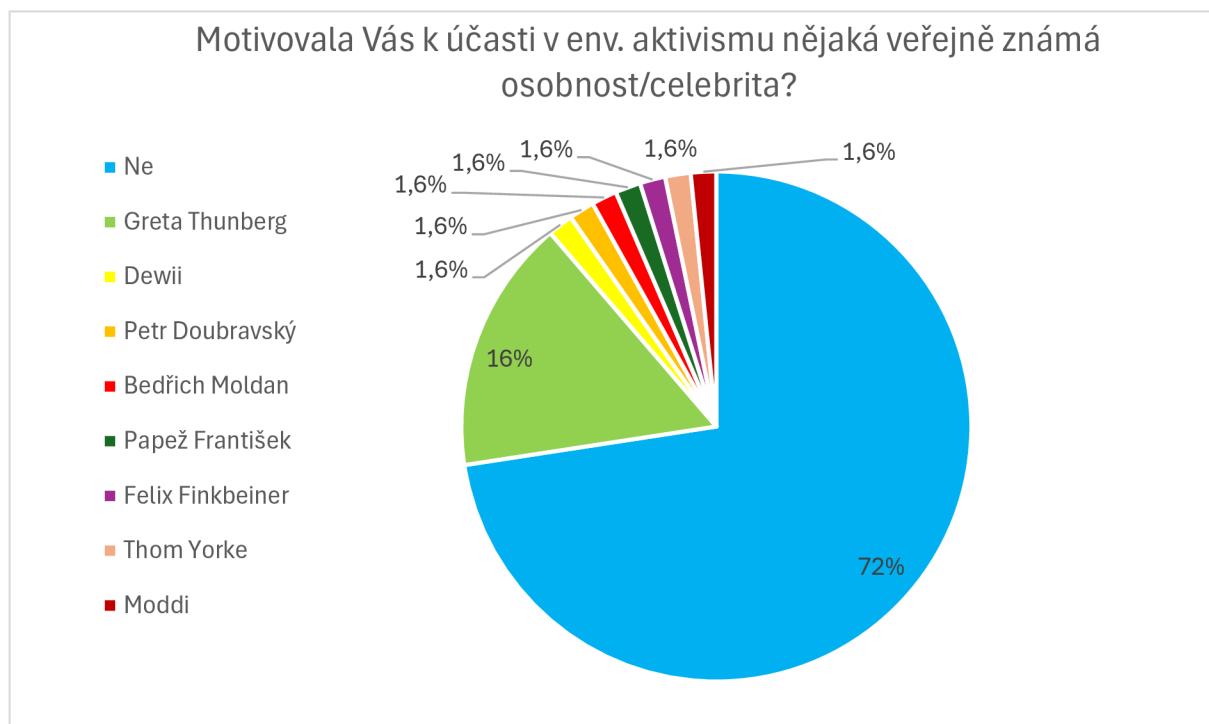
V otevřené otázce „Co je pro Vás největší motivací k účasti v environmentálním aktivismu?“ mnoho respondentů uvedlo, že jejich hlavní motivací je snaha o ochranu planety a životního prostředí, aby bylo zachováno pro budoucí generace. Environmentální krizi vidí jako jeden z nejdůležitějších a nejnaléhavějších problémů lidstva, cítí nutnost a touhu změnit současný systém, který přispívá k environmentálním problémům. Zároveň tvrdí, že jejich úsilí má reálný dopad a mohou měnit situaci k lepšímu. Tyto motivy reflektují hlubokou starost o planetu, potřebu jednat pro změnu systému a ochranu životního prostředí pro budoucí generace a motivují k aktivnímu zapojení do problematiky environmentální krize.

Obr. 37 Odpovědi respondentů (aktivisté) na otázku 12
(Zdroj: vlastní výzkum)

Respondenti z většiny odpovědi uváděli, že k účasti v environmentálním aktivismu nebyli motivováni žádnou veřejně známou osobností. Nicméně deset respondentů uvedlo jméno Greta Thunberg, což byla očekávatelná odpověď. Především v letech 2018 a 2019, ale i dnes je jednou z celosvětově nejznámějších osobností, bojující za ochranu klimatu. Mediálně získala obrovskou pozornost a zřejmě tak přispěla k většímu zájmu o klimatický aktivismus, což potvrzují o odpovědi v dotazníku, jelikož byla jediná osobnost uvedena více než jednou. Dále byli jednotlivě jmenovány různé další osobnosti, jako je Papež František, který se několikrát vyjádřil k důležitosti řešení klimatické krize, environmentální aktivisté Petr Doubravský a Felix Finkbeiner, ekolog a jeden z nejvýznamnějších představitelů české environmentální školy Bedřich Moldan, zpěváci podporující klimatický aktivismus Thom Yorke a Moddi, a nakonec Karolína Rathousová, výživová poradkyně a osobní trenérka fitness, vystupující na internetu pod přezdívkou Dewii.

Celkově lze usoudit, že pro většinu respondentů nebyla konkrétní veřejná osobnost významným motivátorem pro jejich účast v environmentálním aktivismu. Pro menšinu je takovou osobností Greta Thunberg, ale jinak jde o jedince, kteří byli k aktivismu motivováni jinými veřejnými osobnostmi.

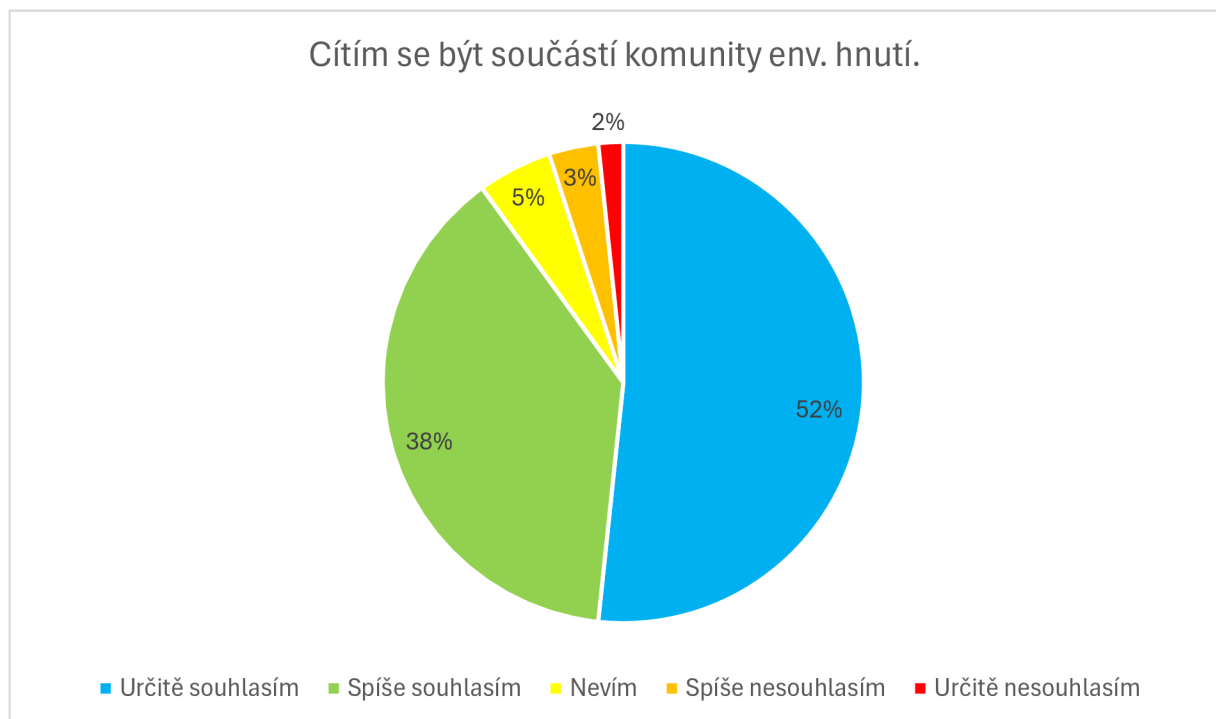

Obr. 38 Odpovědi respondentů (aktivisté) na otázku 13
(Zdroj: vlastní výzkum)

Získaná data naznačují, že komunita environmentálního hnutí je pro aktivisty významným motivátorem. Většina respondentů (téměř 90 %) buď určitě souhlasí nebo spíše souhlasí s tím, že se cítí být součástí této komunity. To naznačuje, že pro mnohé je důležitým faktorem při zapojení do environmentálního aktivismu pocit společenství a sounáležitosti. Lidé často hledají podobně smýšlející jedince a prostředí, které sdílí jejich hodnoty a cíle, což může vytvářet síť podpory a motivace. Tato identifikace s komunitou může hrát klíčovou roli při udržování a posilování angažovanosti aktivistů v boji za ochranu životního prostředí.

Tento fakt podporují i odpovědi v otázce „Jaké jsou podle Vás největší výhody spojené s účastí v podpůrné komunitě aktivistů?“. Nejčastěji v různých formách respondenti uváděli právě vzájemnou podporu a motivaci. Podpora od ostatních je považována za důležitý faktor při udržování osobní motivace a odhodlání. Dále bylo často uváděno sdílení zkušeností a hodnot a vytváření nových vztahů a přátelství.

Lze tedy usoudit, že komunita aktivistů poskytuje prostor pro navazování nových vztahů s lidmi podobného smýšlení a umožňuje sdílení zkušeností a stejných hodnot s ostatními. Tato sdílená zkušenost posiluje soudržnost a solidaritu mezi aktivisty.

Obr. 39 Odpovědi respondentů (aktivisté) na otázku 10
(Zdroj: vlastní výzkum)

4. Diskuse a závěr

Studie Boulianne S. a Ohme J. zjistila, že obava o životní prostředí nebyla spojena s účastí v pochodech, ale byla významným prediktorem bojkotování produktů a podepisování petic. I když v našem dotazníku nebyla respondentům přímo položena otázka týkající se jejich obav o životní prostředí, aktivisté projevíli skrz jiné otázky vyšší úroveň obav o životní prostředí než neaktivisté. Bylo tak zjištěno, že se aktivisté více zapojují nejen do bojkotování produktů a podepisování petic, ale i do protestů a demonstrací

Dále Boulianne S. ve své studii ukázala, že politická efektivita pozitivně ovlivňuje pravděpodobnost účasti na pochodech a demonstracích, což se potvrdilo i v našich výsledcích. Aktivisté, kteří věří, že se environmentálním hnutím daří ovlivňovat politická rozhodnutí, se častěji účastnili protestních akcí spojených s environmentálním aktivismem.

Dalším pozorovaným jevem bylo, že sledování environmentálních skupin na sociálních sítích podporuje aktivismus. Tento trend naznačují i výsledky našeho dotazníkového šetření. Aktivisté preferují sociální sítě jako zdroj informací o environmentálních problémech a aktivismu mnohem více než neaktivisté.

Na závěr, studie ukázala, že se generace Z účastní environmentálních pochodů, demonstrací a bojkotování produktů z environmentálních důvodů pravděpodobněji než mileniálové. I v našem výzkumu jsme zjistili, že generace Z se pravděpodobněji účastní všech těchto aktivit. Studie Boulianne S. nezjistila rozdíly mezi muži a ženami v účasti v environmentálním aktivismu, ale naše studie naznačuje, že ženy se nejen více účastní akcí spojených s environmentálním aktivismem, ale také praktikují aktivity s cílem co nejvíce snížit své negativní dopady na životní prostředí. Naše zjištění tedy korelují s výsledky průzkumu Women's Forum for the Economy & Society, který zjistil, že ženy v zemích G20 provádějí větší změny ve svých osobních návycích v boji proti změně klimatu.

Brügger A. ve své práci pozoroval, že míra, v jaké se identifikuje jedinec s ostatními stávkujícími významně ovlivňuje samotnou účast v aktivismu. Podobně se tímto tématem zabývala Collins R. ve svém výzkumu, kde zdůraznila vliv prostředí, ve kterém se jedinec pohybuje, na formování identity a účasti v aktivismu. Výsledky našeho průzkumu potvrzují tyto závěry. Respondenti často zdůrazňovali roli komunity jako klíčového faktoru pro angažovanost v aktivismu, protože se aktivisté v rámci komunity navzájem podporují a motivují. Podobnou podporu nacházela většina aktivistů i v rodině a mezi svými přáteli.

V průzkumu Huttunen J. bylo pozorováno, že environmentální problémy a aktivismus byly na sociálních sítích často diskutovány s negativním tónem. Tento trend lze částečně sledovat i ve výsledcích našeho výzkumu. Většina neaktivistů vyjádřila názor, že zprávy o environmentálních problémech jsou na sociálních sítích prezentovány spíše negativně. Aktivisté byli ve svých názorech více rozděleni. Asi dvě třetiny se klonilo k názoru, že jsou zprávy spíše pozitivní, zatímco zbylá třetina měla opačný názor.

První výzkumné otázky se zaměřovaly na faktory ovlivňující formování identity mladých aktivistů v klimatických hnutích a faktory ovlivňující účast v aktivismu. Identita aktivistů v těchto hnutích je formována různými faktory. Mezi nejdůležitější faktory patří pocit společenství, sounáležitosti, a především přítomnost silné komunity, která poskytuje podporu a motivaci pro účast v aktivismu. Lidé často hledají podobně smýšlející jedince a prostředí, které sdílí jejich hodnoty a cíle, což vytváří síť podpory a motivace. Respondenti nejčastěji poukazovali právě na aktivistickou komunitu, jako největší motivátor v jejich účasti v aktivismu. Lokace bydliště a studia může hrát významnou roli při formování identity a angažovanosti v aktivismu. Studenti tráví většinu svého času ve větších městech, kde studují, která mohou poskytovat prostředí podporující diskuse, vzdělání a akce věnované environmentálnímu aktivismu. Závěry studie též naznačují, že vyšší vzdělání rodičů, může hrát roli ve formování identity a přispívat k vyšší pravděpodobnosti účasti jejich potomků v environmentálním aktivismu.

Výzkum se zaměřil na vztah mezi pociťováním environmentální úzkosti a angažovaností mladých lidí v klimatickém aktivismu, stejně jako na dopady osobních zkušeností s nepříznivými klimatickými událostmi na tuto angažovanost. Respondenti měli možnost v dotazníkovém šetření vyjádřit své názory na environmentální problémy, a mnozí z nich tak neúmyslně projeví v různé formě svou environmentální úzkost. Aktivisté oproti neaktivistům projeví větší pocit osobního ohrožení z environmentálních rizik. Celkově tyto poznatky naznačují, že vyšší úroveň environmentální úzkosti a pocitu ohrožení z environmentálních rizik může být důležitým motivátorem pro aktivní účast v klimatickém aktivismu. Pociťování úzkosti vůči změnám životního prostředí stejně jako osobní zkušenosti s nepříznivými klimatickými událostmi mohou podněcovat k hledání řešení environmentálních problémů a posilovat angažovanost v klimatickém aktivismu.

Výzkum se též zabýval změnami v životním stylu spojenými s angažovaností v oblasti klimatického aktivismu mezi mladou generací. Zjištění naznačují, že aktivisté, vykazují větší

angažovanost v pro-ekologickém chování a postojích než neaktivisté. Jejich snaha o ochranu životního prostředí se projevuje v osobních zvyklostech a podpoře ekologicky šetrných iniciativ a produktů. Výsledky ukazují, že účast v aktivismu hraje klíčovou roli při formování ekologicky orientovaného chování. S účastí v aktivismu pravděpodobněji přichází i změny životního stylu, jako je omezení spotřeby plastových výrobků, preferování ekologicky šetrné dopravy, šetření energie v domácnosti, podpora lokálních a udržitelných potravin a snižování konzumace masa nebo přechod k vegetariánství/veganství.

Další z výzkumných otázek se soustředila na hlavní cíle a motivace mladých aktivistů v rámci protestních klimatických hnutí. Výsledky naznačují, že mnoho respondentů považuje za hlavní motivaci snahu o ochranu planety a životního prostředí pro budoucí generace. Vidí environmentální krizi jako jeden z nejdůležitějších a nejnaléhavějších problémů lidstva a cítí potřebu změnit současný systém, který k této krizi přispívá.

Závěrem práce zkoumala, jak neaktivisté vnímají aktivistická hnutí. Většina neaktivistů vnímá aktivistická hnutí negativně a zároveň mají tendenci vnímat určité akce jako příliš extrémistické. Takto byly nejčastěji označeny akce jako útoky na umělecká díla a vandalismus. Zároveň jsou podle neaktivistů informace o klimatických hnutích skrz všechna média prezentovány neutrálně až negativně, což může nadále upevňovat v jejich negativním postoj.

Pro dosažení významných a spolehlivých výsledků z dotazníkového šetření je klíčové provést rozsáhlejší a reprezentativnější výzkum, který zahrne širší spektrum respondentů. Takový výzkum by měl být také detailnější, což znamená důkladnější analýzu a hlubší zkoumání specifických aspektů dané problematiky. Tím by se zvýšila spolehlivost a relevantnost získaných dat.

5. Summary

This bachelor thesis focuses on climate activism with an emphasis on factors influencing lifestyle, motivation, and identity formation among young activists.

In the theoretical part, the thesis conducts an analysis of the environmental activism, its history and development of environmental activism in the Czech Republic, including a comparison with activities of organizations in surrounding European countries. These analyses provide an important framework for understanding the context and dynamics of climate activism.

In the practical part, data from a questionnaire survey are analyzed and explored in relation to the research questions posed. The results are summarized in the discussion and conclusion of the thesis. For example, it was found that activists exhibit higher levels of environmental concern and engage more in activities aimed at reducing their negative impact on the environment. Political efficacy also positively influences engagement in climate activism. Younger activists are more active participants in environmental activism compared to millennials. The climate movement community is a key factor in identity formation, supporting and motivating its members to participate more actively. Additionally, conducting more research on this topic with a larger and more representative sample is recommended to validate these findings.

6. Zdroje a literatura

ALBRITTON M. (2023). Factors Shaping an Identity | Internal & External. [online]. Dostupné z: <https://study.com/academy/lesson/factors-influencing-identity-formation.html> [cit. 2024-04-30].

ALISAT, S., & RIEMER, M. (2015). The environmental action scale: Development and psychometric evaluation. [online]. *Journal of Environmental Psychology*, 43: 13-23. ISSN 1522-9610. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2015.05.006> [cit. 2024-04-30].

BARKAN, S. E. (2004). Explaining public support for the environmental movement: A civic voluntarism model. [online]. *Social Science Quarterly*, 85 (4): 913-937. ISSN 1540-6237. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/j.0038-4941.2004.00251.x> [cit. 2024-04-30].

BOULIANNE, S., & Ohme, J. (2022). Pathways to environmental activism in four countries: social media, environmental concern, and political efficacy. [online]. *Journal of Youth Studies*, 25(6), 771-792. ISSN 1469-9680. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/13676261.2021.2011845> [cit. 2024-04-30].

BRÜGGER, A., GUBLER, M., STEENTJES, K., & CAPSTICK, S. B. (2020). Social identity and risk perception explain participation in the Swiss youth climate strikes. [online]. *Sustainability*, 12(24), 10605. ISSN 2071-1050. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/su122410605> [cit. 2024-04-30].

CASTIGLIONE A. (2020). Climate activism: what we know and what more we need to learn. A psychological and sociological review. [online]. Dostupné z: <https://doi.org/10.31234/osf.io/7brz3> [cit. 2024-04-30].

COLLINS, R. (2021). Great games and keeping it cool: new political, social and cultural geographies of young people's environmental activism. [online]. *Children's Geographies*, 19(3), 332-338. ISSN 1473-3277. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/14733285.2020.1853677> [cit. 2024-04-30].

Český statistický úřad (2019). DOPRAVA – Držitelé řidičského průkazu podle pohlaví, věku a krajů v roce 2019. [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/10-doprava> [cit. 2024-04-30].

DOHERTY, B., PLOWS, A. & WALL, D. (2003) The Preferred Way of Doing Things: The British Direct Action Movement. [online]. *Parliamentary Affairs*, 56 (4): 669–686. ISSN 1460-2482. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/pa/gsg109> [cit. 2024-04-30].

DOHERTY, B. (2002). *Ideas and Actions in the Green Movement*. London: Routledge. ISBN 978-04-1517-401-5.

Extinction rebellion (2024). Kdo jsme. [online]. Dostupné z: <https://www.extinctionrebellion.cz/fakta/kdo-jsme/> [cit. 2024-04-30].

FIELDING, K. S., MCDONALD, R., & LOUIS, W. R. (2008). Theory of planned behaviour, identity and intentions to engage in environmental activism. [online]. *Journal of Environmental Psychology*, 28 (4): 318-326. ISSN 1522-9610. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2008.03.003> [cit. 2024-04-30].

GOVE, P. B. (1961). *Webster's Third New International Dictionary of the English Language, Unabridged*. Cambridge, Massachusetts: Riverside Press. ISBN 978-08-7779-201-7 [cit. 2024-04-30]

GRAEBER, D. (2009). *Direct Action: An Ethnography*. Baltimore: AK Press. ISBN 978-19-0485-979-6

Greenpeace (2019). About us. [online]. Dostupné z: <https://www.greenpeace.org/international/about/> [cit. 2024-04-30].

Greenpeace (2019). O nás. [online]. Dostupné z: <https://www.greenpeace.org/czech/o-greenpeace/> [cit. 2024-04-30].

Greenpeace Česká republika (2021). Vzpomínání pamětníků na 50 let Greenpeace ve světě a 30 let v ČR: Vznik Greenpeace byl téměř mýtická záležitost. [online]. Dostupné z: <https://www.greenpeace.org/czech/tiskova-zprava/14804/vzpominani-pametniku-na-50-let-greenpeace-ve-svete-a-30-let-v-cr-vznik-greenpeace-byl-temer-myticka-zalezitost/> [cit. 2024-04-30].

GUHA, Ramachandra. (1999). *Environmentalism: A Global History*. New York: Longman. ISBN 978-03-2101-169-5

HADDEN, J. (2014). Explaining variation in transnational climate change activism: The role of inter-movement spillover. [online]. *Global Environmental Politics*, 14(2), 7-25. ISSN 1536-0091. Dostupné z: https://doi.org/10.1162/GLEP_a_00225

Hnutí DUHA (2016). Stanovy: Hnutí DUHA – Friends of the Earth Czech Republic. [online]. Dostupné z: https://hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2018/06/stanovy_hnuti_duha_-_friends_of_the_earth_czech_republic.pdf [cit. 2024-04-30].

HUTTUNEN, J., & ALBRECHT, E. (2021). The framing of environmental citizenship and youth participation in the Fridays for Future Movement in Finland. [online]. *Fennia*, 199(1), 44-60. ISSN 1798-5617. Dostupné z: <https://doi.org/10.11143/fennia.102480> [cit. 2024-04-30].

LESSENSKI Marin (2019). Taking on climate change: The new east-west divide? [online]. Dostupné z: https://ecfr.eu/article/commentary_taking_on_climate_change_the_new_east_west_divide/ [cit. 2024-04-30].

Limity jsme my (2019). Manifest. [online]. Dostupné z: <https://limityjsmemy.cz/manifest/> [cit. 2024-04-30].

Limity jsme my (2019). O nás. [online]. Dostupné z: <https://limityjsmemy.cz/about/> [cit. 2024-04-30].

MACNAGHTEN, P. & URRY, J. (1998). *Contested Natures*. London: SAGE Publications. ISBN 978-07-6195-313-5

MARTISKAINEN, M., AXON, S., SOVACOOOL, B. K., SAREEN, S., DEL RIO, D. F., & Axon, K. (2020). Contextualizing climate justice activism: Knowledge, emotions, motivations, and actions among climate strikers in six cities. [online]. *Global Environmental Change*, 65, 102180. ISSN 1872-9495. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2020.102180> [cit. 2024-04-30].

NOVÁK, Arnošt (2013). Česká environmentální přímá akce v mezinárodním kontextu. [online]. *Ústav Mezinárodních Vztahů: Mezinárodní vztahy*, 48 (3): 81–103. ISSN 0323-1844. Dostupné z: <https://ojs3.iir.cz/index.php/cjir/article/view/320/289> [cit. 2024-04-30].

NOVÁK, Arnošt (2017). *Tmavozelený svět: radikálně ekologické aktivity v České republice po roce 1989*. Knižnice sociologické literatury. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. ISBN 978-80-7419-254-8.

Poslední generace (2023). O nás. [online]. Dostupné z: <https://www.posledni-generace.cz/o-nas/> [cit. 2024-04-30].

ROSER-RENOUF, C., MAIBACH, E. W., LEISEROWITZ, A., & ZHAO, X. (2014). The genesis of climate change activism: from key beliefs to political action. [online]. *Climatic Change*, 125 (2). ISSN 1573-1480. Dostupné z: [10.1007/s10584-014-1173-5/fulltext.html](https://doi.org/10.1007/s10584-014-1173-5/fulltext.html) [cit. 2024-04-30].

SÉGUIN, C., PELLETIER, L. G., & HUNSLEY, J. (1998). Toward a Model of Environmental Activism. [online]. *Environment and Behavior*, 30 (5): 628-652. ISSN 1552-390X. Dostupné z: [10.1177/001391659803000503](https://doi.org/10.1177/001391659803000503) [cit. 2024-04-30].

Sky News & Fridays for Future (2019). Climate strikes: Interactive map shows how planet has been protesting. [online]. Dostupné z: <https://news.sky.com/story/climate-strikes-interactive-how-the-planet-is-protesting-11814820> [cit. 2024-04-30].

TSIEN S. S., LIU Y. & POMPE A. (2020). Climate Conversation Map Provides Insight to Help Global Organizations. [online]. Dostupné z: <https://about.fb.com/news/2020/04/climate-conversation-map/> [cit. 2024-04-30].

Umíme poradit (2022). Víte vše o organizaci Hnutí Duha? [online]. Dostupné z: <https://www.umimeporadit.cz/hnuti-duha/> [cit. 2024-04-30].

WESTENDARP L. (2021). Women do more to tackle climate change than men: Survey. [online]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/article/women-men-climate-change-survey/> [cit. 2024-04-30].

Přílohy

Příloha 1

Dotazník využitý k výzkumu, zabývající se otázkami environmentálního aktivismu, faktory ovlivňující identitu, životní styl a cíle mladých členů protestních klimatických hnutí.

Sekce I: Účast v klimatickém aktivismu a aktivitách ovlivňujících životní prostředí.

1. Znáte nějaké organizace nebo hnutí, které se zaměřují na ochranu klimatu a životního prostředí? (Pokud ano, které?)

Otevřená otázka

2. (Byl) Jste členem nějaké takové organizace nebo hnutí?

Uzavřená otázka (Ne; Ano, jsem; Ano, byl jsem v minulosti)

3. Zapojil jste se někdy osobně do některé z následujících aktivit?

- Zajímám se o environmentální témata a diskuse v médiích
- Diskutuji o env. problémech s kolegy či přáteli
- Diskutuji o env. problémech s rodinou
- Účastním se manifestací či demonstrací týkající se env. problémů (klíma, těžba uhlí, stavba dálnice,...)
- Účastním se blokad či protestů (blokování dopravy, útoky na umělecká díla, narušování kulturních a sportovních akcí,...)
- Podepisuji petice týkající se env. problémů
- Nosím odznak env. kampaně
- Daruji peníze pro env. organizaci
- Roznáším letáky týkající se env. problému
- Sdílím příspěvky týkající se env. problémů na sociálních sítích
- Bojkotuji produkty z env. důvodů
- Účastním se dobročinných aktivit (sázení stromů, sběr odpadků v přírodě, ...)

Uzavřená otázka (Pravidelně; Často; Občas; Výjimečně; Nikdy)

4. Jaké aktivity, které mají vliv na životní prostředí praktikujete?

- Omezují svou spotřebu plastových výrobků
- Šetřím energii v domácnosti (omezují teplotu vytápění, používám úsporné spotřebiče,...)
- Preferuji ekologicky šetrnou dopravu (veřejná doprava, kolo, chůze,...)

- Omezují spotřebu masa/jsem vegetarián či vegan
- Podporuji lokální a udržitelné potravinářské produkty
- Nakupuji produkty s označením "EKO" nebo "BIO"
- Třídím odpad

Uzavřená otázka (Pravidelně; Často; Občas; Výjimečně; Nikdy)

5. Praktikujete-li jiné aktivity napište, které a v jaké míře.

Otevřená otázka

6. Motivujete rodinu a přátele k praktikování těchto aktivit?

Uzavřená otázka (Ano, úspěšně; Ano, neúspěšně; Ne)

Sekce II: Motivace a cíle aktivistů

7. Jak dlouho se věnujete env. aktivismu?

Otevřená otázka

8. Moje rodina a přátelé mě podporují v aktivitách spojených s hnutím.

Uzavřená otázka (Určitě souhlasím; Spíše souhlasím; Nevím; Spíše nesouhlasím; Určitě nesouhlasím)

9. Snažím se svou rodinu a přátele motivovat k účasti v env. aktivismu.

Uzavřená otázka (Určitě souhlasím; Spíše souhlasím; Nevím; Spíše nesouhlasím; Určitě nesouhlasím)

10. Cítím se být součástí komunity env. hnutí.

Uzavřená otázka (Určitě souhlasím; Spíše souhlasím; Nevím; Spíše nesouhlasím; Určitě nesouhlasím)

11. Jaké jsou podle Vás největší výhody spojené s účastí v podpůrné komunitě aktivistů?

Otevřená otázka

12. Z jakých důvodů se zapojujete v env. aktivismu?

Polouzavřená otázka s výběrem více možností odpovědi (Osobní motivy; Společenské tlaky; Pociťuji ohrožení životního prostředí; Chci být součástí komunity; Chci se účastnit protestů; Jiné: _)

13. Motivovala Vás k účasti v env. aktivismu nějaká veřejně známá osobnost/celebrita? (Pokud ano, která?)

Polouzavřená otázka (Ne; Jiná _)

14. Co je pro Vás největší motivací k účasti v env. aktivismu?

Otevřená otázka

Sekce III: Vnímání aktivismu

15. Myslíte si, že mladší členové env. hnutí si více uvědomují naléhavost řešení env. problémů?

Uzavřená otázka (Určitě souhlasím; Spíše souhlasím; Nevím; Spíše nesouhlasím; Určitě nesouhlasím)

16. Myslíte si, že mladší členové env. hnutí jsou radikálnější ve svém jednání?

Uzavřená otázka (Určitě souhlasím; Spíše souhlasím; Nevím; Spíše nesouhlasím; Určitě nesouhlasím)

17. Myslíte si, že blokády dopravy jsou legitimní formou, jak upozornit na env. problémy?

Uzavřená otázka (Určitě souhlasím; Spíše souhlasím; Nevím; Spíše nesouhlasím; Určitě nesouhlasím)

18. Myslíte si, že útoky na umělecká díla (obrazy, sochy) jsou legitimní formou, jak upozornit na env. problémy?

Uzavřená otázka (Určitě souhlasím; Spíše souhlasím; Nevím; Spíše nesouhlasím; Určitě nesouhlasím)

19. Myslíte si, že narušování kulturních a sportovních akcí jsou legitimní formou, jak upozornit na env. problémy?

Uzavřená otázka (Určitě souhlasím; Spíše souhlasím; Nevím; Spíše nesouhlasím; Určitě nesouhlasím)

20. Myslíte si, že hlavní cíle env. hnutí v ČR jsou vhodně formulované a komunikované směrem k veřejnosti?

Uzavřená otázka (Určitě souhlasím; Spíše souhlasím; Nevím; Spíše nesouhlasím; Určitě nesouhlasím)

21. Myslíte si, že env. hnutím se daří úspěšně ovlivňovat politická rozhodnutí v oblasti ochrany živ. prostředí?

Uzavřená otázka (Určitě souhlasím; Spíše souhlasím; Nevím; Spíše nesouhlasím; Určitě nesouhlasím)

Sekce IV: Vnímání aktivismu a osobní zkušenosti

22. Do jaké míry se Vy osobně cítíte ohrožení následujícími environmentálními dopady či riziky?

- Znečištění ovzduší
- Záplavy
- Sucho/nedostatek vody
- Sesuvy nebo propady půdy
- Požáry
- Extrémní projevy počasí (vedra, mrazy, tornáda,...)
- Zemětřesení způsobená lidskou činností (důlní a lomová činnost, testování zbraní,...)
- Kyselé deště

Uzavřená otázka (Vůbec; Trochu; Středně; Velmi; Extrémně)

23. Cítíte-li se ohrožení jinými env. dopady či riziky napište, kterými a v jaké míře.

Otevřená otázka

24. Jak často se setkáváte s informacemi o env. aktivismu prostřednictvím médií?

- Televize
- Internetové noviny (idnes.cz, novinky.cz, seznamzpravy.cz,...)
- Sociální sítě (YouTube, Twitter, Facebook, Instagram, TikTok,...)

Uzavřená otázka (Pravidelně; Často; Občas; Výjimečně; Nikdy)

25. Jak jsou v těchto médiích informace prezentovány?

- Televize
- Internetové noviny
- Sociální sítě

Uzavřená otázka (Určitě pozitivně; Spíše pozitivně; Neutrálně; Spíše negativně; Určitě negativně; Nevím)

26. Které aktivity Vám připadají příliš extrémistické? (tzn. efektivně škodí zájmu organizací, vandalizují majetky či omezují pohyb ostatních osob? - např. blokáce dopravy, útoky na umělecká díla, narušování kulturních a sportovních akcí)

Otevřená otázka

27. Máte nějaké konkrétní návrhy, jak by se mohla zlepšit/změnit strategie a veřejný výstup env. organizací?

Otevřená otázka

Sekce V: Demografie

28. Věk

Otevřená otázka

29. Pohlaví

Polouzavřená otázka (Muž; Žena, Jiné: _)

30. Obec trvalého bydliště

Otevřená otázka

31. Obec studia

Otevřená otázka

32. Váš studovaný obor (případně plánovaný)

Otevřená otázka

33. Nejvyšší dosažené vzdělání rodičů

- Otec
- Matka

Polouzavřená otázka (Bez vzdělání; Základní; Střední; Vysokoškolské)

34. Studovaný obor otce

Otevřená otázka

35. Pracuje otec v tomto oboru? Pokud ne, v jakém?

Polouzavřená otázka (Ano; Jiné: _)

36. Studovaný obor matky

Otevřená otázka

37. Pracuje matka v tomto oboru? Pokud ne, v jakém?

Polouzavřená otázka (Ano; Jiné: _)